

Közgazdász

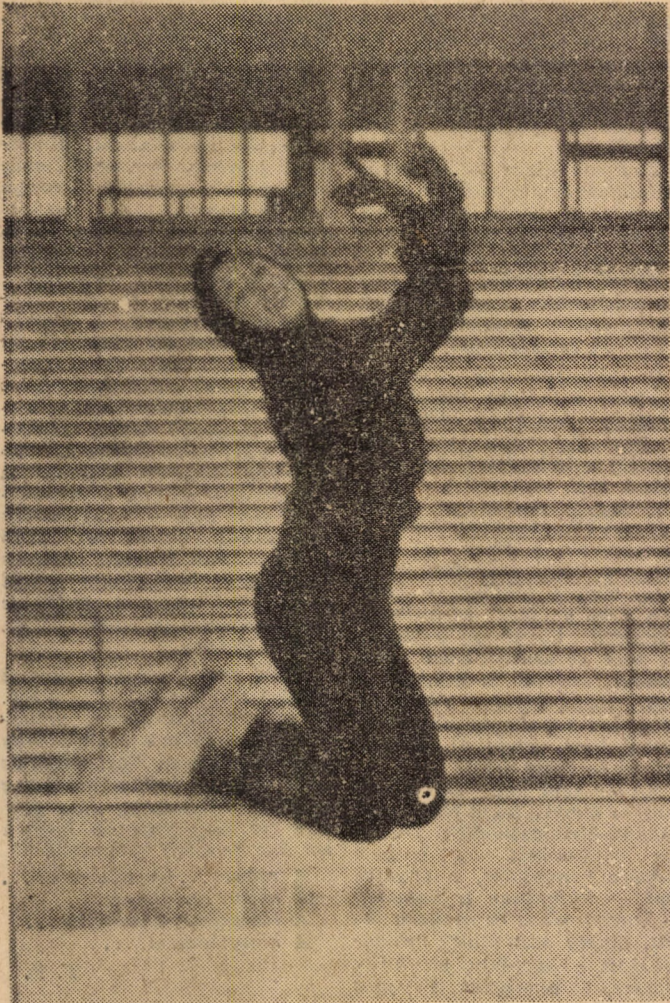
A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

V. ÉVFOLYAM, 1—2. SZÁM.

Ára: 30 fillér

291

1963. JANUÁR 28.

vizsgaidőszakban az Európa-bajnokságra is készül és reméljük, szereplése mindkét helyen sikeres lesz.

A népfrent bevált politikára hivatkozhat

Jelölő gyűlés egyetemünkön

Választási jelölő gyűlést tartottak egyetemünkön január 16-án. A gyűlésen Friss Istvánt, a Közgazdaságtudományi Intézet igazgatóját országgyűlési képviselőnek, Póler Imrét, a Tudományos Szocializmus tanszék adjunktusát fővárosi tanácsagnak jelölték.

A jelölő gyűlésen Egyetemünk rektora,

HÁY LÁSZLÓ

elvtárs mondott beszédet, amelynek tartalmát a következőkben ismertetjük.

A választás alkalmából népünk arra a kérdésre felel, hogy helyesli-e pártunk és kormányunk eddigi politikáját és további célkitűzéseit. A választásokat megelőző hetekben megelégnél a közügyekkel való törődés, ez fontos dolog, mert pártunknak az a célja, hogy erősödjön az államunk demokratikus vonásai, a lakosság minél szélesebb rétegei kapcsolódjanak be a közügyek intézésébe, növekedjen a tanácsszervek szerepe. Hazánk gazdasági erőforrásai a nép kezében vannak és az új képviselőknek és tanácsagoknak lesz a feladatuk, hogy a következő 4 év során az ország erőforrásaival gazdálkodjanak. További felemelkedésünk, a szocializmus további építése szempontjából tehát a választásoknak igen komoly jelentőségük van.

Egyetemünkön nagyon sok a fiatal választó, nagyon sok az olyan jogosult, aki most járul majd első alkalommal a választási urnák elé. Társadalmunk azaz, hogy a 18. életévet betöltöttéknek biztosítja a szavazati jogot, az ifjúság megbecsülését juttatja kifejezésre. Az Egyetemen tanuló fiataloknak viszont komolyan kell foglalkozniuk a választások kérdésével és élniük is választójogukkal.

A régi kizsákmányoló osztályokat felszámoltuk, nálunk nincsenek olyan osztályok, vagy számottevő társadalmi rétegek, amelyeknek érdekei ellentétesek lennének a szocializmussal, ezzel létrejött a szocialista nemzeti egység kialakulásának alapja. A szocialista nemzeti egység vezető ereje a munkásosztály és a forradalmi pártja, a Magyar Szocialista Munkáspárt. A szocialista nemzeti egység azt jelenti, hogy egész népünk a szocializmusért munkálkodik. A szocialista nemzeti egység társadalmunk valamennyi osztályának és rétegének szocialista összefogása útján a

Hazafias Népfrentban valósul meg. Szocializmust építő társadalmunkban az összes alkotóerők tömörítésére van szükség. A választás tehát a Hazafias Népfrent jegyében folyik.

A szocialista nemzeti összefogás legközvetlenebb céja ötéves tervünk teljesítése, illetve ésszerű túlteljesítése. Terveink végrehajtása teszi lehetővé, hogy 1963-ban tovább lépünk előre az élet-színvonal emelése tekintetében. Erre az évre a bérből és fizetésből élő lakosság egy főre eső reáljövedelmének 5,6 százalékos növekedését terveztük. A terv szerint az ötéves terv hátralevő időszakában 16—17 százalékkal fog emelkedni a munkások és alkalmazottak reális jövedelme. Nem azért hirdetjük, hogy tegyünk erőfeszítéseket az ötéves terv végrehajtására, és hogy emeljük a termelékenységét, mintha szép termelési statisztikákat akarnánk produkálni, hanem azért, hogy az életszínvonalat emelhesük, a kultúrát, a tudást még inkább fejleszthessük. Az oktatási reform megvalósításának, a tudományos munka továbbfejlesztésének üteme is attól függ, hogy miként halad előre ötéves népgazdasági tervünk megvalósítása.

Eredményeinket a következőkben foglalhatjuk össze: a szocializmus alapjait leraktuk, gazdasági téren komoly előrehaladást tettünk, népünk kultúrája jelentősen emelkedett. Nagy eredmények ezek. Pártunk és kormányunk, a népfrent úgy áll a választók elé, hogy a gyakorlatban bevált politikára hivatkozhat. Ezenkívül azonban programot is ad a jövőre. Ez a program így hangzik: ugyanazt a politikai vonalat követjük, amit eddig követtünk, legközelebbi, legfontosabb feladatnak ötéves tervünk végrehajtását tekintjük. Az ötéves terv végrehajtásával alapozzuk meg a húszéves tervnek további 15 esztendőjét.

Békés munkával akarjuk továbbépíteni az egyre nagyobb jólétet teremtő szocialista társadalmat. Politikánk a békés egymás mellett élés, a szocialista és tőkésországok békés versenyének politikája. Annál nagyobb erővel tudjuk képviselni és győzelemre juttatni ezt a politikát, minél jobban fel vagyunk készülve mindenféle támadás visszaverésére, minél nagyobbak gazdasági erőink és minél

Először az egyetemen:

Csak írásbeli vizsga!

Harmadévesekkel beszélgettem. Csak úgy ömlött szájból a panasz. — Képzeld, matematikából nincs szóbeli, egy írásbeli dolgozatot írunk és annak eredménye a vizsgajegy. A példák nem nehezek, de sokat kell számolni és így az ember könnyen „eltolja” a dolgozatát.

Ennyi panasz hallatára elhatároztam, hogy megkérdezzem Bikics Istvánné adjunktus elvtársnőt, az évfolyamfellelőst, hogy is állunk tulajdonképpen ezzel a vizsgával.

— Az oktatási osztály rendelkezett úgy, hogy ebben a félévben a harmadéveseknek

csak írásbeli vizsgájuk legyen. Az intézkedés oka az, hogy csökkenteni akarták a vizsgák számát. A példák, mint maguk a hallgatók is mondták, nem voltak nehezek. A tanzsék a számolási hibákat nem vette túl szigorúan. Az elvileg helyesen levezetett példát akkor is elfogadtuk, ha számolási hiba volt benne. Az eredmények azt bizonyítják, hogy a hallgatók nem is járnak rosszul az írásbeli vizsgával, mert általában jobb eredményeket érnek el, mint tavaly a szóbelin. Természetesen a rosszabb eredményt elérők elégedetlenek, de a tanzsék nem adhat nekik beszámolási lehetőséget, hiszen más tárgyból sem lehet a vizsgát megisméltetni.

Szerintem ennél a vizsgánál a kevésbé tehetséges, de szorgalmas hallgatók jobb eredményt érhetnek el, mint a tehetségesek, akik kevesebbet foglalkoznak az anyaggal, és így nem fejlődik ki kellő példamegoldási készségük — fejezte be nyilatkozatát Bikics elvtársnő.

L. S.

A TARTALOMBÓL:
TANULJUNK, DE MIBŐL?
RÁZÓS TÁRGYAKRÓL
HOGYAN ÉRVÉNYESÜLNEK A FIATAL
KÖZGAZDÁSZOK?

Új alapszervezetek

A második félévben új szervezeti keretek között kezdjük meg a KISZ-munkát az alapszervezetek jelentős részében. Az egyetemi KISZ-tagság számának növekedése szükségessé teszi, hogy a hatékonyabb munka érdekében kisebb alapszervezeteket hozunk létre.

Megnőtt a taglétszám

1960 júniusában az egyetemi KISZ-szervezet taglétszáma 558 fő volt, jelenleg 1412 KISZ-tagunk van. 12 alapszervezeten folyik a munka, ami azt jelenti, hogy a taglétszámú 140—160 fős alapszervezetekben nehéz feladatot ró a vezetőségekre a szervezési és a tartalmi munka. Az elkövetkező időben a taglétszám tovább fog nőni, így aktuálisabbá vált a nagylétszámú alapszervek lebontása, több kisebb alapszerv létrehozása.

A decentralizáció az Általános és az Ipari karon az első és a második évfolyamot érinti, a Kereskedelmi karon az első, a második és a harmadik évfolyamot is. Így az egyetemen összesen 20 alapszerv működik majd. Az újonnan létrehozott alapszervekhez 3—4 KISZ-csoport fog tartozni 60—80 emberrel.

Az új alapszerveket a mostani karonként működő alapszervek szétbontásával alakítják ki, tehát egy alapszervhez ugyanannak az évfolyamnak a csoportjai tartoznak, de a kereskedelmi karon a három évfolyam agrárszakos csoportjaiból hoznak létre egy alapszervet.

Az új formától azt várjuk, hogy kedvező feltételeket te-

remt a szervezeti fegyelem megszilárdítására, az alapszervezeten belüli kritikus és önkritikus szellem erősítésére, általában a tartalmi munka megjavítására, az emberrel való foglalkozás, a KISZ nevelőmunkájának erősítésére.

Minél előbb

A decentralizáció végrehajtása komoly feladatokat ró a most munkában levő vezetőségekre és az aktivistákra. Az átszervezést február hóban le kell bonyolítani, hogy a félév hátralevő részében ezek a szervezeti kérdések ne zavarják a munkát. Ugyanakkor azonban alaposabban

meg kell fontolni, hogy mi a legkedvezőbb csoportosítás az új alapszervek kialakításánál és jól elő kell készíteni az új vezetőségek megválasztását. Beszéljék meg a KISZ-csoportokban röviddel a tanítás megkezdése után, hogy kit látnak szívesen a vezetőségben, és a KISZ-csoportok javaslatai alapján jelöljék a megválasztandó vezetőséget. Az alapszerveknek nagy önállósággal kell lebonyolítani a választást és ennek során érvényesíteni kell a legteljesebb demokratizmust. Ez érdeke a megválasztandó vezetőségeknek is, hiszen csak ennek alapján élvezhetik a tagság bizalmát, ami feltétele a későbbi jó munkájuknak.

— G —

Szívélyes mosoly...

...de csak a vizsgázató arcán

Az egyetemi reformmunkáról:

Tényleg úgy lesz?

Már most megmondom, hogy a rejtélyes cím rosszat sejtet. Néhány gondolatot szeretnék felvetni, ami arra utal, hogy van néhány kérdés a reformbizottsági munkában, amire — annak ellenére, hogy nem látszanak túlzottan jelentősnek — nagyobb figyelmet kellene fordítani.

1 Szerintem a tematikák nincsenek megfelelően összehangozva.

Minden tanszék igyekezett saját tárgyának tematikáját úgy kialakítani, hogy az lehetőleg tartalmazzon mindent. Ha valamit korábban a politikai gazdaságtan, vagy más tárgy tematikája már tartalmazott, attól másfél év múlva mindaz egy szaktárgyban is szükségszerűen kell hogy szerepeljen, hiszen hozzátartozik a tárgyhoz.

2 Az egyes tárgyakat nem a logikai sorrendnek megfelelően állították össze.

A tematikák tudtommal, jelentéktelen módosításoktól eltekintve, a mostani tárgyeosztás alapján kerültek összeállításra. Ez szükségszerűen maga után vonja, hogy olyan tárgyak, amelyek megelőznek bizonyos — a tárgy szempontjából — alapozó tárgyakat, olyan témákat is tárgyaljanak, amik nem szorosan az illető szaktárgy körébe tartoznak. Természetesen az alapozó tárgy keretében még egyszerű tanítják az említett anyagrészt. Szükségszerű következménye mindennek az átfedés a tananyagban.

Ha tehát később, az új anyagok tanításakor a mostani tárgyeosztás sorrendjét megváltoztatják, s logikus sorrendbe állítják, az az említett jelenségeken csak bizonyos mértékig változtat, a tananyagok már tartalmazni fogják az átfedéseket.

Illusztrálásképpen hadd említsek meg egy dolgot: számvitelből a hallgatókkal a III. évfolyamon megtanítjuk az elemzést, aminél egy lényeges tényező a terv- és tényszámok összehasonlítása, a tervtől való eltérés vizsgálata. A hallgatók azonban ekkor még vállalati tervezést nem tanulnak, azt majd csak a IV. évfolyamon kezdik. (Jelenleg is ez a helyzet!) Hasonló példák más tárgyak vonatkozásában is említhetők!

A mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémián nagyon jó tapasztalatokat szereztem e téren. Ott megtörtént az egyes tematikák összehangolása oly módon, hogy a legjelentősebb tárgyak keretében, mit szeretnének megismertetni a hallgatókkal, s mi az, amit a tárgy tartalmaz, azokat a későbbi anyagoknál megfelelőbben figyelembe vették.

Véleményem szerint a reformmunkának azon tümezőn, hogy a mai követelményeknek megfelelő tananyag kialakítását szolgálja, feltétlenül meg kell oldania a jelenlegi oktatómunkában található hiányosságok megszüntetését. Mai anyagaink korszerűtlenségük mellett, nagymértvű átfedéseket is tartalmaznak, ezeket az új anyagoknak már nem szabad tartalmaznia. Ennek érdekében sokkal jobban koordinálni kell a reformmunkát, nem elegendő az, ha egyes tanszék saját tárgyaikon belül igyekeznek megteremteni az egymásra épülést, szükséges az a rokontárgyak vonatkozásában egyetemi szinten is. Ez jelentős mennyiségű energiát igénylő munka, nemcsak most, hanem folyamatosan, a tananyagok összeállításával párhuzamosan is végezni kellene. Ez megint újabb bizottságot jelent, de szerintem ezt az említett hiányosságok kiküszöbölése érdekében, feltétlenül el kell végezni.

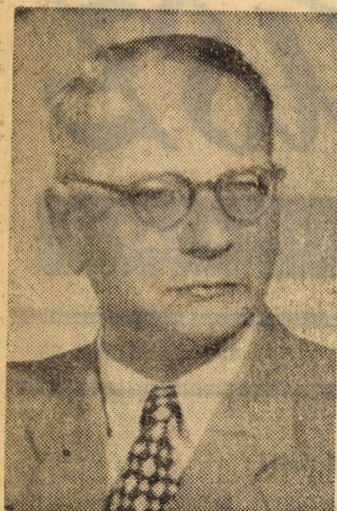
Párizs Lajos

Példamutató munkával

siettek a műhely dolgozói a diákothonok segítségére.

A nagy hideg idején fadradságot nem kímélve dolgoztak az egyetem Veres Pálné utcai kollégiumában és a Rudas László utcai diákothonban. Nagy részük van abban, hogy a nagy hideg idején sem a kollégiumban, sem pedig a diákothonban a vizellátás és a fűtés tekintetében komolyabb probléma nem adódott. Hívásra jöttek, és megjavították a hibákat. Név szerint is meg kell említenünk Bayer László műhelyvezetőt, valamint Nagy Béla, Ritter Sándor szerelőt, Fehér Gábor és Schlagmüller Henrik segéd munkások áldozatkész, szorgalmas munkáját.

A diákothonok lakói és vezetősege köszönetet mond nekik áldozatkész munkájukért.

Január elején temették — mint egyetemünk halotját — Varga István professzort. Mindnyájan, akik őt megismertük: a magyar közgazdasági közvélemény, munkatársai, tanítványai egyaránt tiszteltük és szerettük őt. Azok közé tartozott, akik hosszú tudományos és közéleti pályafutás után találkoztak a marxizmus-leninizmus jegyében épülő új világgal. Nem vált marxistává, de tudósként és közéleti személyiségként cselekvő szocialista hazafi volt. Egynek érezte magát a szocializmust építő magyar néppel és hazával, azt kívánta szolgálja gazdag tudásával, az emberi haladásba vetett mély hitével, mindenekelőtt szorgalmával és fáradhatatlan munkájával.

Tudását és munkabírást

mindannyian csodáltuk. Oriási áttekintéssel rendelkezett a világ közgazdasági irodalmában, a régi műveket és a legújabbakat egyaránt ismerte, számon tartotta és értékelte.

Az igazi tudós kiváló tulajdonságai testesültek meg benne: az igazság keresésére irányuló szenvedély, a tények elemzésében megnyilvánuló alaposág, a tények összekapcsolását elősegítő asszociációs képesség, a vágy, hogy a megismert igazságot másokkal tudassa, és az a törekvés, hogy a feltárt új összefüggéseket népe és hazája javára kamatoztassa.

Tudományos kutatásait sohasem tekintette öncélúnak; ha valamilyen problémát megoldott, tüstént javaslatokat dolgozott ki az illetékes állami és gazdasági szerveknek.

Mindenki, aki tanácsért vagy útbaigazításért fordult hozzá, megcsodálhatta pedagógiai vénáját, vágát a tanításra, hiszen mindig többre vállalkozott, mint amit kértek tőle.

Széles társadalmi tevékenységet fejtett ki, a Hazafias Néppártban, az Országos Békatanácsban, a Központi Népi Ellenőrzésben egyaránt hasznos, fontos és áldozatkész munkát végzett.

Tudományos öröksége maradandó, emberi példája és egyénisége pedig felejthetetlen!

Emlékét mindannyian, barátait, pályatársait, tanítványait és harcostársait őrizzük.

Dr. Bognár József,
tanszékvezető egyetemi tanár

Édes anyanyelvünk!

Egyetemi jegyzetből vagy tankönyvből ugyan senki nem várja el, hogy szakismeretek közlésén kívül még a hallgatók stilisztikai készségét, nyelvtudását is fejlessze; az is igaz, hogy a szaknyelven gyakran elkerülhetetlen az olyan nyelvtani szerkezetek és fordulatok, amelyek hallatára akármelyik kezdő bölcsészhallgató a fogát csikorogtatná; mégis szóvá kell tenni, ha olyan kirívóan magyartalan és pongyola szerkesztésű mondatokkal van tele egy tananyag, mint a népgazdasági tervezés kétkötetes nyomtatott jegyzete. Csak néhány példát szeretnénk említeni, amelyek számtalan szerényebb társukkal együtt arra várnak, hogy egy következő kiadásban kijavítsák őket.

„A szocialista társadalom tagjai tevékenysége kölcsönös cseréje tudatos megszervezésének szükségességére és a csere szabályozásának gazdasági folyamata a tervszerű arányos fejlődés törvényében tükröződik”. (I. 34. o.) Nem volna sokkal egyszerűbb mondjuk így: A tervszerű arányos fejlődés törvényében tükröződik a csere szabályozásának gazdasági folyamata és annak szükségességére, hogy a szocialista társadalom tagjai között a tevékenységek kölcsönös cseréjét tudatosan megszervezzék.

„Ezért a tervfeladatok megalkotásának munkaerő és a termelési eszközök felhasználásának olyan mutatóin kell felépülnie, amelyek a társadalmi munkával való maximális takarékoskosságot fejezik ki”. (I. 60. o.) A mondatnak valószínűleg azt kellene kifejeznie, hogy a szóbanforgó mutatóknak a társadalmi munkával való maximális takarékoskosságra kell ösztönözniük. Jelenleg viszont azt mondja, hogy a mutatóknak mindenképpen a társadalmi munkával való maximális takarékoskosságot (helyesebben takarékoskodást) kell kifejezniük, függetlenül attól, hogy a gazdasági tevékenység tényleges eredménye milyen.

„A vállalati pénzgazdálkodás körébe az említettekben kívül még további más kiadások tartoznak, például a házkéze-

lőségeknek a lakásfelújításra és távlati geológiai kutatásokra, alapításokra és útszervezésekre stb. folyósított kiadások”. (II. 279. o.) Különös pénzgazdálkodás az, ahol a termelő vállalatok (a szöveg részben ugyanis ezekről van szó) a házkézezőknek pénz helyett egyenesen kiadásokat folyósítanak, különösen pedig távlati geológiai kutatások céljára.

Olyan szakkifejezések helyébe is lehetne megfelelő magyar szavakat találni, mint a különös hangzású „forintosítjuk” (II. 208. o.) vagy a többször is előforduló „háziagos építkezés”.

„Egy orosz fiatalember nyilvános vita folyamán ezt mondta a költészetről: „Technikus vagyok és szükségem van a költészetre, hogy helytálljak a munkámban.”

Mi, a kultúra emberei, felelősek vagyunk azért, hogy ez a fiatalember ne élvezzon mérgezett verseket.

A múlt nagy művei is csupán akkor szolgálhatnak el-lenszerűl, ha nem torzítottá el őket háborús propaganda és ha nem használják fel a háború eszközeül azok ellen, akik a kerítésen túl vannak.

A kultúra az ember állandóan fejlődő tudatossága önmagáról és a világról, amelyben él, dolgozik és küzdelmeket vív.

Ha ez a tudatosság jó szándékú, ha nem fertőzik meg, akkor — tévedéseink és tudatlanságunk ellenére — érvényes örökséget hagyunk az utánunk következőkre. De résen kell lennünk: ellenkező esetben a fasizmus, vagy a kétségbeesés veszélye fenyeget bennünket.

A kultúra a társadalmi ember terméke; nem faji kultúra. Ismeretes a franciák nagy részének közömbössége az algériai háború iránt. Mi, a kultúra emberei, nem írótuk ki ezt az átkos közömbösséget, mert műveink nem érintették ezt a kérdést, vagy

Művészeti csoportjaink tervei

A kultúrosztály és a KISZ-klub nemrégiben összeállította és nagyobb vonalakban felvázolta a művészeti csoportjaink előtt álló feladatokat.

A legtöbb lehetőség, de egyben a legtöbb fellépés is népi táncegyüttesünkre és zenekarunkra hárul. A már országosan is elismert együttesnek Pesten kívül két komoly fellépése lesz vidéken is. Először a szegedi közönségnek mutatkozik be; majd pedig Pécsen, ahol más művészeti csoportjaink is képviseltetik magukat. Márciusban az énekkarral és a szavalókkal együtt közös bemutatót tartanak majd egyetemünk hallgatói számára.

Színjátésoink az elmúlt fél-évben, sajnos, alig hallattak magukról. Új darab bemutatására nem került sor, pedig az elmúlt években számos, komoly értékű darab igényes bemutatásával nagy sikert arattak, nemcsak egyetemünk hallgatói körében, hanem mint az Egyetemi Színpadon és másutt tartott előadások is bizonyítják, szélesebb körben is. Egyelőre még a megfelelő darab kiválasztása a legnagyobb gond. (Egy mai témájú, új magyar darabot szeretnénk bemutatni.) De

félünk tőle, hogy ha még soká tart ez a keresés, ebben az évben már nem kerül sor a bemutatásra.

Az elkövetkező félévben két irodalmi est lesz. Először a mai szovjet líra legkiválóbb képviselőinek verseit fogják bemutatni szavalóink. Majd pedig — bár ez egyelőre még csak terv — egy Radnóti estre kerülne sor. Reméljük, hogy a közönség érdeklődése ez estek iránt már nem lesz oly csekély, mint az elmúlt félév pár rendezvényén.

Bár szorosan nem tartozik a témához, de meg szeretnénk említeni, hogy a B. M. Szimfonikusok előadásában két szimfonikus hangverseny is lesz az aulában. — A KISZ-klub rendezésében Németh Lajos művészettörténész Csontváryról fog előadást tartani. Az elmúlt félév két sikeres Új Írás-estje alapján újabb vítaestet terveznek fiatal íróinkkal és költőinkkel. — Az elmúlt években már hagyományossá vált Ifjúsági Dalostalálkozóra április 27-én kerül sor, amelyen természetesen egyetemünk énekkara is részt vesz. — Végül: a Farsangi bál március 2-án lesz, melyre végzett hallgatóinkat is meghívjuk.

FILMHÍREK

Még ebben a negyedévben bemutatásra kerül az 1961. évi Moszkvai Filmfesztivál nagydíjjal kitüntetett Kopár sziget c. japán film, a Cannesban legjobb vígjáték címet elnyert Válás olasz módra című olasz film. Ezenkívül láthatja a nagyközönség Vincente Minnelli A nap szerelmese (Van Gogh) című színes, amerikai filmje, Cartoushe című kosztümös, kalandos francia film, valamint izgalmas olasz társadalmi dráma, A bérgyilkos, melyet Damiano Damiani rendezett. Ujabb lengyel filmek is megjelennek rövidesen, közülük a legérdekesebb a már Európa-szerte feltűnést keltető Polanski modern felfogású háromszereplős filmje, a Kés a vízben. A bemutatódó érdekes színteljes lesz a Karolyi Vary-i díjnyertes Napfény és árnyék című kétszereplős bolgár film, melyet a fesztiválon a kritikusok, mint az „anti-Hirosimát” emlegettek. Bemutatásra kerül még a kitűnő román művész, Ion Popescu — Gopo; Elloptak egy bombát című szatirikus

műve, valamint egy mai angol életfelteglakozó film: Ez is szerelem.

A Los Angeles Times filmkritikusai szerint a Freud c. film „Korunk egyik legnagyobb műve”. A hipnóziát bemutató jeleneteket nem rendezték, hanem — ahogy azt a sok újságíró személyesen is láthatta Münchenben — eredetiben vették fel. A modern pszichoanalízis feltárása nehez feladatnak tűnt, de John Huston rendező és Montgomery Cliff, Freud megszemélyesítője kitűnően oldotta meg ezt a problémát.

Az Unitában megjelent hír szerint egyik olasz filmgártó vállalat többszörös filmben dolgozza fel a bibliát. Az első film egyik epizódját Visconti rendezte Jakob fiáról, és az egyiptomi kivonulásról, a másik epizód rendezője Fellini lesz és Noé bárkájának útjáról szól.

A kultúra demilitarizálása

Részletek Jean Paul Sartre-nak a „World Student News” című lapban megjelent cikkéből

nem a helyes módon érintették. Tévedés ne essék: nem a háborús politika szándékos kiszolgálóiról beszélek, hanem azokról, akik többé-kevésbé bebizonyították jó szándékukat és mégsem tették meg kötelességüket.

Veszélyben a görög-római kultúra?

A nyugati országokban számos társaságot hoztak létre ilyen nevekkel: A kultúra védelme, Kultúra és szabadság stb. Az indokainai háború idején azt írták, hogy a Parthenont rombadöntéssel fenyegették az ázsiaiak. Mi, inkább azt hisszük, hogy Vietnam népe bizonyos bankok és vállalatok érdekeit fenyegette. Mozgósították a kultúrát: hajótakat szerveztek Görögországba, hogy a franciák Athénban és Delphiben tanulják meg igazolni a vietnami háborút. A kultúra védelmét jelenti ez? Nem. Ezzel a kultúrát háborús érdekek szolgálatába állítják.

Nemzeti sajátosság és egyetemesség

A művészi alkotás jelentőségének mélysége a nemzeti történelemből, a nyelvből, a hagyományokból és azokból a speciális, gyakran tragikus problémákból ered, amelyek a művész nemzetét adott esetben foglalkoztatják. Viszont: a XIX. század vé-

gén gyakran állítottuk, hogy Tolsztojt, Csehov és Dosztojevskijt érthetetlenek a „latinok” számára, mert a „szláv” lelket hordozzák. És most hatvan évvel később el kell ismernünk, hogy Franciaországban mindenkinek „szláv lelke” is van, amióta lelkesedéssel üdvözlöttük ezeket az írókat és kultúránk részévé tettük őket. Ez azt jelenti, hogy a sajátosan orosz jelleg a francia hagyományok fényében az olvasó előtt számára eddig ismeretlen jegyeket fed fel saját magáról és hazájáról. Így érthetjük meg André Gide híres mondsát: „Minél egyénibbé válnak, annál egyetemesebbek leszünk.” Az egyénit itt úgy kell érteni, hogy nemzeti, nem pedig szubjektív.

Azonban a háború feltételei között a műalkotásnak ezt a két oldalát szembeállítják egymással, a kultúra egyéni jellegét hangsúlyozzák: csak egy kultúra létezik.

Erős áramlattal szemben kell úsznunk: a hidegháború „eredménye” nemcsak sok halott volt, de megfagyasztották az egyetemes kultúrát is. Ha először a világtörténelemben a kultúra emberei valóban találkoznak, meg vagyok győződve róla, hogy hamarosan elérjük az olvadtat. És ez az új erő pusztító létezésével hatalmas támogatást adna a béke megőrzéséhez.

A jazz és a jazzklub

Még nem történelem. Még nem tudom a múlt homályába olvadó rossz emlékek érzni, süket fülek és kificamodott elképzelések mindezenható állásfoglalását a jazz zenéről.

Egy éve nincs talán, amint oktatónk egyike túlléve az ötvenes évek legsilányabb művészeti dogmatizmusán, a jazz csúcspontjaként akarta feltüntetni hínárként burjánzó, giccses-banalitás slágereinket, tehetségtelen tánczenéket és a szovjet esztrádenét.

E kultúrpolitika eredményeként a legjobb szándékkal is hány, meg hány ember érti jazz alatt manapság még mindig a különböző tánczenéket, a rock and roll-t, a twistet, vagy a kommersz könnyűzenei förmedvényeket. A hangszeresek — mint a dob, zongora, bőgő, szaxofon, trombita, meg a többiek — valóban nem a jazz kizárólagos eszközei. Csak hogy a lényeg itt sem az eszközökben van, hanem magában a produkcióban. Ugyanazzal a töltőitől beestelen rágalmaszó levelet és Nobel-díjas irodalmi remekművet is lehet írni.

Ahhoz sem kell túlságosan messze menni, hogy felidézük néhány elrugaszkodott prókátort sápitózását az emberi kultúra hanyatlása, a társadalom — különösen a fiatalok — korcsosodása és romlásá fellett, amely szerintük mindekelőbb a jazz-ban jut kifejezésre, és amelynek a jazz egyszerűbben az oka is.

Jöjjenek el ezek a sajnálni való álhumanisták, a nemrég megnyitott ifjúsági jazzklubba és nézzenek végig egy estét. Ne a zenét hallgassák! (Nem tartom valószínűnek, hogy máris átalakult volna metafizikus zenei esztétikájuk) Inkább figyeljék az arcaikat! Nézzék végig a sok száz fiatalot, akik megható csendben, mély átéléssel hallgatják órák hosszat a zenészek játékát. Legyenek tanúi a klub vitáinak, ahol előítéletektől vezérelt véleményüket kissé talán megzavarják a zeneelméleti tájékozottságot tükröző hozzászólások. A zenei szakkifejezésekkel és jazz-történeti fogalmakkal átszőtt vélemények nem csupán a hívatásos zenészeket jellemzik. Legtöbbjük diák és egyszerű munkásfiatal, akik közül többen elkésnek, mert munkahelyük messze van és nem tudnak pontosan hat órára megérkezni. Ha pedig kíváncsiságból beszélgetésbe kezdenek néhány klubtaggal, és ők lemez-, vagy magnószalag-gyűjteményükben természetes egyszerűséggel emlétenek meg Bartók műveket vagy Toscanini felvételeket, ne le-

pódjének meg túlságosan, mert az naivitásuknak hatna.

A jazz-klub tehát már működik. Nem beruházásból, nem pénzből, hanem lelkesedéssből. Kaptunk egy műemléknek nyilvánított akusztikai szerencsétlenséget, mely helyiségnek egyetlen előnye van: viszonylag nagy befogadóképessége. A klubbal kapcsolatos valamennyi teendőt a tagság aktívabb része végzi, ellenszolgáltatás nélkül, társadalmi munkában. A zenekarok nem pénzért mutatják be tudásukat. A szervezést, a vezetést, és az adminisztrációt lelkes önkéntesek végzik, pedig a hétszáz feletti taglétszám elég sok munkát ad. Januárban elkészült „lapunk”, a Híradó első száma, — mondanom sem kell — ugyancsak társadalmi munkában. Ami pedig a klub további sikeres működését, mozgalmat életét illeti, azt hiszem, a zenélő és zenét hallgató jazz-kedvelőkön múlik minden.

Hadd térjek végül vissza a gondolatra, amivel elkezdtem. A jazz megítélésének, művészi elismerésének múltja még nem történelem. Mert nézzünk csak szét a Bajcsy-Zsilinszky ut és az Alkotmány utca sarkán túl, egy nagyobb körben is! Mit tesznek fórumaink?

A rádió?... A televízió?... A sajtó?... A hangversenytermek?... A könyvkiadás?...

F. P.

Irodalmi pályázat hirdet

az egyetemi KISZ VB Kultúrosztálya, és a Közgazdász szerkesztősége az egyetem hallgatói részére amelyen novellával, szatirikus írással, verssel és magyar vagy külföldi író művének dramatizálásával lehet résztvenni. A pályázatra egy-egy résztvevő legfeljebb öt verset, két prózai illetve drámai művet küldhet be. A pályázatra beküldött leg-sikerültebb írásokat könyvtalonnal díjazzuk. A művek elbírálása után az egyetemi Szólista és Színjátéso Csoport a legjobbakat irodalmi esten mutatja be.

A művek témája szabadon választható. A pályázat jellegű. Bc-üldeisi határidő: 1963. március 31.

A munkákat neves írókból és irodalmi szakemberekből álló bizottság bírálja el. A pályaműveket Éliás Istvánhoz, a KISZ kultúrosztály vezetőjéhez, vagy Bögre Katalinhoz, a Közgazdász szerkesztőjéhez kell eljuttatni.

Mi ez? Hullámvasút? Erzsébet-híd?

Nem, csak tatarozás a la Közgazdaságtudományi Egyetem

Nehéz volt, de azért túléltem!

Varga Jenő: A XX. század kapitalizmusa

Mindig érdeklődéssel fogadjuk Varga Jenőnek, a neves magyar származású és közgazdászunk nálunk megjelenő könyveit. Varga Jenő legújabb műve a XX. század kapitalizmusa, melyet most adott közre a Kossuth Könyvkiadó, nem mélyen elemző tanulmány, hanem a kapitalista világ jelenségeinek színes közérthető leírása, összefoglalása.

Ez a kis könyv valószínűleg rövid időn belül igen kedvelté válik, hiszen valamennyi olvasója számára hasznos ismereteket nyújt. Sikeres használható a propagandamunkában, a politika és gazdaság iránt érdeklődő ember sok kérdésére talál választ és egyetemi hallgató is elmélyítheti, rendszerezheti segítségével ismereteit.

Figyelem!

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy január elején — a vizsgaidőszak miatt — nem jelentünk meg, helyette mostani számunk és a február 12-i számunk hat oldalon jelenik meg. Ára előfizetőinknek változatlanul 30 fillér, áruspédányonként 50 fillér.

Egyben értesítjük elsőve-seinket, hogy meg elfogadjuk megrendeléseket lapunkra. Felvilágosításért forduljanak csoport-megbízottaihoz, a kijelölt sajtófelelősökhöz, vagy közvetlenül hozzánk (III. emelet 382. Telefon: 138-as mellék).

SZERKESZTŐSÉG

Interjú fotóval

Befejeztem a vizsgaidőszakot, jeles eredménnyel — mondja Csikós Ferenc. Ő vizsgám volt, de elég terjedelmesek. Különösen a tudományos szocializmus és a népgazdasági tervezés igényelt sok időt, pedig évközben is tanultam. Február 11-ig szeretném befejezni TDK dolgozatomat. De azért pihenni is fogok.

— Kékesi —

A „rázós“ tárgyakról...

Először is tisztázzuk azt, mi az, hogy rázós? Szerintem számos objektív és szubjektív körülmény vélelén vagy szükségszerű összejátszása tehet egy tárgyat rázóssá. A kifejezés maga azt jelenti, hogy az illető tárgy nehéz, vagy nehezen tanulható. Objektív okai lehetnek például: valóban nehéz az anyag, például a matematika, sok benne a konkrét megtanulandó képlet. Vagy rossz a tankönyv (jobbik eset, hogy ha van). Szubjektív okok lehetnek: az emberek az egyes tárgyakhoz nem egyformán viszonyulnak, továbbá a tanszék híre olyan, hogy az embernek már előre borsózik a háta.

Ha az ember éppen vizsgák előtt áll, akkor minden tárgy rázós. Ennek foka annál nagyobb, minél közelebb áll az ember ahhoz a bizonyos „bemenetel”-hez. Így tehát bizonyos távlatban kell nézni, s így objektívek lesznek a vélemények is. Második feltétel, hogy lehetőleg több emberrel beszéljünk, s így már a statisztikából is ismert átlagot kapjuk meg. Végül az utolsó általános jellegű megállapítás: a hallgatók általában nem szeretnek objektívek lenni. A véleményekre nagy befolyást gyakorol az is, hogy ki hányasra vizsgázott abból az illető tárgyból, vagy hogy egyáltalán vizsgázott-e. Az elsőve-seknél akadtam ilyen furcsaságokra. Egy elsőéves lány szinte szóhoz sem engedett jutni. Egyfolytában panaszkodott, rettetés a matematika! (Tudniillik, közepesen ment belőle.) Egy iparszakos a filozófiára panaszkodott, a matematikát szóra sem miltatta, és amikor kérdeztem, kiderült, hogy jelesre vizsgázott belőle.

Komolyra fordítva a szót, az első, de a másodéveseknek is elég sok bajuk volt és van. Többek véleményét foglalom most össze:

Túlságosan nagy

a különbség

szerintük a középiskolás és az egyetemi matematika között. Nehéz a gyakorlatok sem voltak megfelelőek. Ebben közrejátszott a hallgatók hanyagsága is, mert év közben nem túlságosan „érdeklődtek”. Ennek ellenére hiányolták, hogy a gyakorlatokon nem ismételték meg egyes nehéz előadások részeit.

A másodévesek szintén félnek a matematikától. A természettudományi szakosok első-sorban a könyv miatt panaszkodtak. Szokás szerint drága, a könyvtárban is csak két példány van belőle. Az egyik példány már rögtön a vizsgaidőszak elején eltűnt. A másikért közelharcot vívtak a többiek. Egy másik, szintén

másodéves hallgató „a sok levezetést” tartotta nehéznek. Többen azt is hiányolták, különösen az elsősök, hogy a vizsgán nincs felkészülési idő. Matematikánál a bemenőt rögtön a tábla elé állítják és peregnék a kérdések. A szegény elsőséves, aki magától a vizsga tényétől is drukkol, idegességében sokkal több hibát követ el, mint egyébként.

Első éven az iparszakosoknak rázós volt a technológia is.

A pénzügyesek is panaszkodtak, hogy nehéz és tele van kémiával, ehhez járult még, hogy magától a vizsgázatótól is félnek! Néhányan említették a filozófiát is. Azt mondták, nagyon tömör az anyag és senki sem figyelmeztette őket, hogy ilyen nehéz. Mindössze egy hetet hagytak rá, most aztán lehetetlennek tartják megtanulását! Egy elsőéves ipar szakost meg is kérdeztem: Szeminárium nem volt belőle? — Kettő lett volna — hangzott a válasz. — Az egyiket megtartották, a másikra mi nem mentünk el! A vizsgaanyag 350 oldal, tehát nem túl sok, de persze nehéz, és könnyen keveredik az emberben.

A harmadévesek közül csak egy számvetel szakossal sikerült beszélni. Neki a polgári jog volt a legrázóssabb. Meny-nységében is sok, ráadásul pontosan kell belőle mindent tudni a legkisebb részletekig. Mivelhogy a szívmem is ha hűz, meg jómagam is a negyedévesek problémáit ismerem legjobban, így helyzetüket is ismertetem. Az általános szakon a három vizsga közül ki-ki „a kedvére valót” választotta. Így például egy-

a tudományos szocializmustól félnek

legjobban. Ennek némi alapja is van, mivel úgy vizsgázunk, hogy az új jegyzetnek csak a harmadik kötetet jelent meg, a többi az úgynevezett „Fradi” (zöld-fehér) könyvekből kellett megtanulnunk vagy kötelező irodalomból, vagy pedig az imit-amott létező előadásjegyzetből. Ez fokozott feladatok elé állította a hallgatókat, hiszen közismert, hogy a kézzel

frott jegyzetek többnyire olvashatatlanok és a mondatoknak sincs mindig értelmük.

A pénzügy szakosok a „költészetet” tartották a legnehezebbnek. Nyolc könyvből kellett a tananyagot összeszedniük, volt ahol csak egy-két oldal kellett a könyvből. (Azt hiszem mi, eléggé el vagyunk kényeztetve, hiszen a bölcsészkaron az ilyesmi mindennapos.)

A legtöbben

„A népgazdaság tervezése“

tárgyat tartották a legrázóssabbnak. Az anyag 650 oldal körül van és két félévből egyszerre kell vizsgázni. Szemináriumot nem tartanak. Az egyik hallgató szerint, mivel a tárgy összefoglaló jellegű és nagyon fontos, szükséges lenne, ha szemináriumokat tartanának belőle.

Többeknek szintén a tankönyvvel volt bajuk: egyesek szerint szakkönyv jellegű és nehezen tanulható. Sok benne a mutató, sok a felsorolás és az egyes pontokat precízen kell tudni. A vélemények eléggé eltértek, mert mások szerint ismert dolgok vannak benne, mindenről hallottunk már valahol, sok benne az ismételtes.

A vizsgával kapcsolatban: Az egyes vizsgázatók a hallgatókat nem ismerik személyesen, ismeretlenként kerülnek oda és ez a negyedéveseknek már szokatlan.

A negyedik évfolyam ipar szakosok a vállalati tervezéstől félnek. Az anyag 300 oldal volt összesen, de a tétel egészen kis részleteket is felölelnek. Például egy tétel fél oldal. Így természetesen érthetik az embert meglepetések, mint ez barátunkkal is történt, aki elégségesre ment le belőle. Az írásbeli eredményét nem veszik figyelembe csak a szóbeliét, így különösen veszélyes a vizsgázás.

Ez a rövid közvéleménykutatás korántsem teljes. Azt hiszem, minden szakon vannak olyan speciális tárgyak, amelyek nehezebbek. Az első tanulást azonban levonhatjuk: az első és a második évfolyamon a „fővesztély” a matematika.

Akinek más a véleménye, kérjük, írja meg és juttassa el a szerkesztőségbe.

M. Zs.

EZT OLVASTUK

„Marx és Engels... rendkívül gyorsan közlekednek a munkásmozgalomhoz...” (Filozófiatörténet III. 19. o.)

A közlekedés sajnos több irányú mozgási forma, így félték, hogy időközben el is távolodhattak.

„A magántulajdon, amely az embert áruvá változtatja, és amely az embermilliókat történelmi szükségszerűséggel részint gazdaságokká, nagyobb részt pauperekévé változtatja.” (Filozófiatörténet III. 24. o.)

Hogyan lesz az ember gazdaság, ez itt a kérdés. Kis ember kisgazdaság, nagy ember nagygazdaság.

„A kamatok fizetésének biztosítása érdekében az ország kénytelen gyakran gazdaságtan exportot is folytatni. (Vál. orsz. gazd. földr. 158. o.)

„De semmiféle kelet-nyugati vagy észak-déli irányban húzó hegység nem befolyásolja és nem befolyásolhatja az osztályharcot, a termelési viszonyokat”. (Ált. gazd. földr. 32. o.)

No, de mi van akkor, ha a hegység északkelet-délnyugati irányban húzódik?

„Öt év alatt 150 millió négyzetkilométernyi lakás (kb. 8 millió szoba) épült...” (Tudományos szocializmus III. 39. o.)

Vagyis egy szoba területe átlagosan 1875 000 négyzetméter, vagy ha a szobák száma megbízhatatlan adat, akkor a Szovjetunió minden talpalatnyi helyét beépítve 5 év alatt az egész ország egyetlen hétemeletes épületté vált volna. (Falak nélkül).

Egy Szobon túli kirándulás élményeiből

Marianske Lazne. A Slavkovi erdő lakóján olyan ez a város, mint egy nagy ércszekercs. Ékkövei, impozáns palotái, foglalatja az égigérő fenyvesek rengetege. Ebben a városban, és másutt szerzett élményeimből idézek néhányat.

Vonatunk befut egy nagy állomásra. Valahol Brno és Prága között járunk. A vonatok alatt kiáltások: Pivo! Pivo! Papirpoharakban árulják a sört. Egy adag fél liter. Kint olyan hideg van, hogy én az ablaknyitást is sajnálom. Az utasok isznak. A földrajz sosem volt erősségem, azt hiszem, Pilsenben járunk. Később még Prágáig négy-öt Pilsent számoltam össze. Több helyen nem áll meg a gyorsvonat. Később megtudtam, Pilsen a Prága—Cheb-vonalon fekszik.

Prágában kérdeztem a rendőrt, hol található a Csedok Iroda? Türelmesen végighallgatta az orosz nyelv ellen elkövetett vasos merényletemet. Aztán faarccal rámnézett: „Proszim?” No, ez megérdemli — gondoltam —, s elmondtam neki még egyszer. Másodszorra már megúnhatta, mert intett egy irányba. Mentem is arra vagy fél órát, nem találtam. Lehet, hogy még ma is mehetnék.

Marianske Lazne. Hegyi város, he-

gyi levegő —, sarki hideg. Troli csak egy vonalon közlekedik a városban. A trolik — mint Európa, hány más városában —, ritkán járnak. Az emberek álldogálnak a megállóban, dörzsölgetik a fülüket. Járják a csehcsárdást. Aztán elindulnak gyalog. Mert itt is igaz a mondás: „Aki siet, gyalog jár”. Meg az is, aki fázik.

A téli sportoknak nagy kultusza van szerte Csehszlovákiában. Marianske Lazne-ban sok a behavazott park. Az előbbiekből egyenesen követezik, hogy a parkokban színek az öt-hatévesek. Itt sível a lábukon születtek a gyerekek. Aztán akad balcans, kerülnek botok is, s az apró csehek vígan fittet hányanak a tüdőgyulladásnak. Vörös arcuk alig látszik a kötött sapka alól. Egy iramlás lefelé, baktatás vissza... s az egész kezdődik előlről.

A hoki. Bortal, bot nélkül, korcsolyával, avagy csak száraz lábbal, négyméteres udvarokon és első osztályú jégpályákon. Mindenütt hoki. A tél elején megsértődtem, amikor a magyar válogatott cseh edzője azt nyilatkozta csapatunkról, hogy elérte a másodosztályú cseh együttesek színvonalát. Most már büszke vagyok rá.

Jártam fent a Krakanosnál. Ezt úgy írom, mintha azt mondanám,

odafern az úristennél. Van is benne valami, mert Krakanos örökké fent tartózkodik a hegytetőn. Egy kicsit misztikus is. Ez a fehér szakállú remete a város lakóinak nyugalmat vigyázza. (A fehér szakállú tessék szó szerint érteni: a szobor színes. (De a marianske laznetak nem eléggé hálás emberek. Krakanos lelki nyugalmával mitsem törődve, lábai alá építettek a borbélyát.

Kötésig a hóban állok, s bámulom a fenyőkkel szegélyezett, hosszú keskeny mezőt. Itt, a hegytetőn több ilyen kapcsolódik egybe. Együtt vagy hat kilométer. Ez a golfpálya. Kedves vendéglátóm megpróbálja elémvarázsolni a táj nyári képét. Kék ég, mélyzöld fenyők, az angliaival veteledő pázsit. S mi több, a tenyérnyi hegyi tavacskaiban fürödni is lehet. A fő víze — mondják —, nyáron 9 fokig is felmegy. Karlovy Vary a nagy fürdőváros. Marianske Lazne az öccse. Azt gondolná az ember, hogy az utóbbi források a meleg vizűek, az előbbi már kihűttek. S tessék: fordítva van. Lépsz kettőt: ilyen forrás, még tízet: olyan forrás, aztán ne is lépj semerre, csak fordulj jobbra: ott is találsz egyet.

ifjúsági szállón keresztül a luxus hotelig. Az előbbi mondatba nem fértek bele a gyógyszállók, pedig azokból van a legtöbbször. Hotel Ontario, Hotel Panoráma, — ha valaki a többire is kíváncsi, lapozza végig földrajzi világlátását. Mielőtt a városba mentem volna, mondták, hány szállója van, de nem hittem el. Később, már resteltem újra megkérdezni. Magasságukhoz képest keskenyek ezek a három-négyemeletes szállók, összeszorították vállukat. Talán azért, hogy mind elférjenek, talán azért, mert dorsosak voltak egykor a telek-árak.

Aztán újra Praha Střed. Ez a kisebbik nagyállomása Prágának.

Se nem tisztább, se nem zsúfoltabb, se nem szebb, mint a pesti pályaudvarok. Egy ablak előtt hosszú sor áll. Nem, ez nem pénztár. Az ablak fölött neon ragyog: bramborak. Ezt megnezem. Beállok a sorba. Előlről számokat hallok: jeden, dva... No, hiszen itt számolni tanulnak az emberek. Odaérnek az ablakhoz, mondom én is büszkén, hogy dva. Kezem nyomnak két bramborakot, két krumpilángost. Forró is volt, finom is. Ej, de kár, hogy csehül nem tudok még háromig számolni.

Torma Imre

Karlovy Vary-ban forrásnál csak szálloda van több. Penzió fokától az

Az érettségizők figyelmébe!

Milyen szakok vannak egyetemünkön?

Soraink azokhoz szólnak, akik még egyetemünk kapuin kívül várják a tanév végét, készülnek a felvételi vizsgákra.

Kezdjük talán az ipar szakokkal.

Ezen a szakon olyan közgazdászokat képezünk, akik tervezési, gazdasági, munkaügyi, beruházási, anyagellátási osztályokon közgazdasági munkakörök ellátására alkalmasak. Az általános közgazdasági képzés mellett iparvezetés, ipar-tervezés, statisztika, számviteli, valamint technológiai képzést is kapnak hallgatóink. Az ipar szakon belül az érdeklődő hallgatókat a közlekedés speciális vonatkozásai is megismertetjük.

A mezőgazdasági szak olyan szakembereket képez, akik a gyakorlatban képesek a mezőgazdaság fejlődésének elemzésére, konkrét tevékenységi területek új gazdasági és szervezési feladatainak kijelölésére. Rendelkezniük kell olyan készséggel és szakmai jártassággal, hogy a mezőgazdaság tervszerű irányításában érvényesíteni tudják az egész népgazdaság érdekeit.

A belkereskedelmi szakon a belkereskedelmi apparátus számára nevelünk olyan elméleti és gyakorlati szakembereket, akik tanulmányaik befejezése és a gyakorlatban lefolytatott idő után alkalmassá válnak áruforgalmi, tervezési, üzembiztonsági szervezési munkakörök betöltésére. Megtanulják a kereskedelmi vállalatok munkájának tervezését, szervezését, irányítását, a szükséges számviteli és statisztikai ismereteket, hogy így belkereskedelmi hálózatunkban eredményes munkát tudjanak végezni. A felső évfolyamokon lehetőség nyílik arra, hogy a szövetkezeti kereskedelem, a vendéglátóipar és idegenforgalom, illetve a mezőgazdasági termékek felvásárlása speciális kérdéseit is tanulmányozhatják.

A külkereskedelmi szak olyan külkereskedelmi szakembereket képez, akik a külkereskedelmi üzemek megközelítéséhez és lebonyolításához

megfelelő elvi és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek. Ezen a szakon sor kerül a magyar és nemzetközi külkereskedelmi kérdéseinek, a külkereskedelmi technikájának és szervezetének, a piacok kutatás és reklám egyes kérdéseinek, a nemzetközi fizetések rendszerének és gyakorlatának, valamint külkereskedelmünk legfontosabb cikkei áruismeretének tanulmányozására. Ezen felül a külkereskedelmi szakon nagy súlyt helyezünk a nyelvtanulásra.

Az általános közgazdasági szakon:

Az általános közgazdasági elméleti és tervezési specializáción végzett közgazdászoknak jártasságnak kell lenni a politikai gazdaságtan elméletében, ismerniük kell a szocialista gazdaság és a tőkés rendszer alapvető folyamatait, törvényszerűségeit, továbbá a gazdaságpolitika, valamint a tervezés elvi és gyakorlati kérdéseit.

A gazdaságföldrajzi és területi tervezési

specializáció gazdaságföldrajzi szakembereket képez.

A terv-matematika szak célja olyan közgazdászok képzése, akik a gazdasági élet minden területén alkalmazni tudják a matematikai módszereket, valamint az elektronikus számológépeket. Az e szakon végző hallgatók a központi tervező szervekhez, minisztériumokhoz, Központi Statisztikai Hivatalhoz, nagyvállalatokhoz kerülnek tervezési és gazdaságmatematikai számításokat teljesítő munkakörbe.

A pénzügyi szak

keretében olyan szakemberek nevelése folyik, akik egyrészt a költségvetési szervek, a bankapparátus, az Állami Biztosító, másrészt az ipari, kereskedelmi, közlekedési és mezőgazdasági vállalatok területén pénzügyi munkakört tölthetnek be. Alapos ismereteket szereznek a költségvetés, vállalat-pénzgazdálkodás, a hitelrendszer, beruházások finanszírozása, a nem-

zetközi pénzügyek és a revizori módszerek területén.

A tanárképző „A”

szakon végzők a közgazdasági technikumban taníthatnak politikai gazdaságtant, gazdaságföldrajzot, jogi ismereteket.

A tanárképző „B”

szak hallgatói ugyancsak a közgazdasági technikumban könyvvitel, tervezés és statisztika tanítására kapnak tanári képesítést.

A tanulmányi idő utolsó két féléve a tanári szakon az úgynevezett tanári gyakorlatév. A gyakorlatévben az idő túlnyomórészt a tanárjelöltek leendő munkahelyükön, az iskolában töltik.

Az első évfolyamon kis eltéréssel minden hallgató beletekint a közgazdasági tanulmányok alaptárgyaiba, így a marxista politikai gazdaságtant, filozófiát, matematikát, gazdaságtörténetet stb. kell tudniuk. Ugyancsak minden hallgató — ezt már a felsőbb években — tanulja a népgazdaság tervezése és a nemzetközi gazdasági politikai kérdések tantárgyát is.

Három EMBER KÖZGAZDÁSZ SZAK

Mostanában estenként hangosak a folyosók az előkészítőre jelentkező hallgatók beszélgetéséről, zivajától. Fiatal, most érettségizett fiúk és leányok között idősebb arcok is feltűnnek, de jellemző az ifjúság túlsúlya. Kíváncsiak lettünk, tudják-e mire vállalkoztak, mit jelentene számukra, az öt éves, komoly egyetemi munka?

— Csak önként jelentkezőket kérünk — így a riportert az egyik tereferáló csoport előtt. Hogy milyen célból? Azért mert szeretnénk tudni, hogy... — és gyorsan elmondjuk mit akarunk. Három fiatal szinte rögtön jelentkeznek — egy leány és két fiú.

— A váci Lówy Sándor Gépipari Technikumban végeztem 1962-ben — kezd a leány, Horváth Mária. Jelenleg a KGM felügyelete alá tartozó Géptervező és Műszaki Irodában dolgozom, mint szerkesztő... (Vajon melyik szakra szeretne menni?) Tanár szeretnék lenni — folytatja. (Ez aztán a meglepetés!) — s az „A” tanári szakra jelentkeztem.

Biztosan már tanultál politikai gazdaságtant — folytatánknak, de félbe szakít. — Sajnos nem, bár a technikumban tanultunk üzembiztonságtant. Tudom azonban, hogy az előbbi egészen más. Az „A” szak, különösen a jogi képzés miatt tetszik — teszi hozzá elmosolyodva. Gyermekekorom óta vonzódok a jog iránt. (Bezzeg, ha tudta volna, hogy még cselekvőképeselem...!)

Fizikus szakra jelentkeztem az ELTE-n, — veszi át a szót Perényi András. En is 1962-ben érettségiztem, s mindig erős oldalam volt a fizika, valamint a matematika. Itt is a terv-matematika szak tetszik a legjobban — ide fogok jelentkezni.

— Van egy ellenvetésünk — szólal meg a riportert. — A terv-matematika szak nem egyszerűen matematikát, hanem annak közgazdasági alkalmazásával foglalkozik. Nélkülözhetetlen a közgazdasági szemlélet elsajátítása is. Hogy állsz ezzel?

A politikai gazdaságtant ugyan nem nagyon ismerem — vallja be, — de történelemből sokmindent tanultunk ilyen vonatkozásban is. Úgy érzem itt sem lesz probléma. Tudok meglehetősen németül és angolul is, ha a matematika szakon nem lenne számomra hely, a külkereskedelmi szak is megfelelne. (Humorérzékeny mindenesetre fejelet — közöljük vele.)

Még egy kérdés. Dolgozol jelenleg?

Természetesen — válaszolja. A Ganz-MÁVAG-ban a vagonellenőrzésnél. Lehet, hogy kapok társadalmi ösztöndíjat is.

— Tőlem távol áll a matematika, nem szeretem túlzottan — mondja Gerhardt Ferenc, a másik fiatalember. Viszont nagyon szeretem a történelmet és a nyelveket.

Oroszból és németből, úgy értem. Középfoknál jóval erősebb vagyok. Jó alapot nyújt a gimnáziumban tanult latin is. Érdekelnek a kifejezetten közgazdasági problémák, különösen a külkereskedelemmel, valamint a belkereskedelemmel kapcsolatos kérdések és az idegenforgalom is.

Tehát? Ebből következik, hogy legszívesebben a külkereskedelmi vagy a belkereskedelmi szakon tanulnék, múlt évben is ide jelentkeztem. A nyelvi ismereteimet mindenképpen hasznosítani szeretném.

Jelenlegi munkád? Szerszámkészítő ipari tanuló vagyok a Csepel Autógyárban. (Nehézipari specializáció — villan eszünkbe). Ha bejutnék valamelyik kereskedelmi szakra, kifejezetten könnyűipari képesítést választanék — fejezi be.

Három gólya-jelölt, három eltérő életcél. Egy dolog azonban véleményünk szerint nem vitás: mindhárom tevékenységükben néznek egyetemi pályafutásuk elé.

Becsky György

MOZAIKOK

Időszerű

Hallottuk, hogy az egyetemi renoválás és festés után végre elhelyezik a matematika taneszköz a tájékoztató táblát, rajta Arany János halhatatlan szavaival: Belőlünk egy jobb rész kihalt.

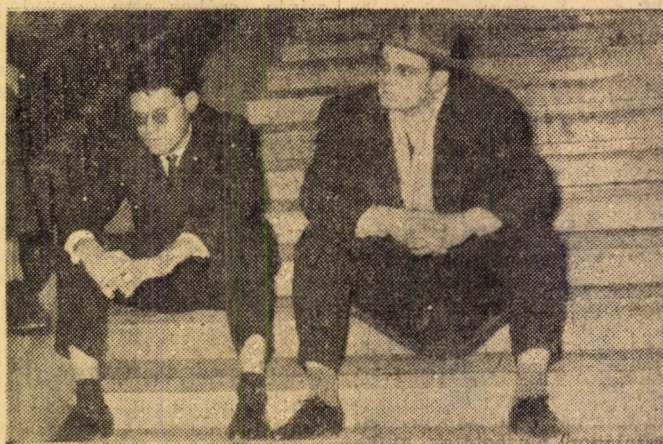
Stílusproblémák

Barátom aggódva mesélte, hogy nyomozó stílusproblémái vannak. Nem tudja, hogyan lehetne az utóvizsgát megfogalmazni a haza írt levélben.

Ok és okozat

Sok tanuló a vizsgák alatt intelligensen szerény, többnyire csak azért, mert leggyakrabban szerényen intelligens.

Állva már nem lehet kibírni!

... olyan sokat kell várni a vizsgára

Az egyetem történetéből

Egyetemünk az idén lesz 15 éves. Talán egyetlen egyetemen sem változott meg annyira a világ, mint a miénken. A világnézet, a tananyag, az oktatók és a hallgatók, a körülmények és lehetőségek teljes átváltása a húsz-három év előtt dolgokat szinte még avítottabb teszi, mint mást. Az évforduló alkalmából, meg aztán azért is, hogy felidézük a múlt eseményeit, nevelésügyi feladatunk, és elgondolkodtató tényeit, emlékeztetünk és ismertetjük közöljük most röviden és vázlatosan egyetemünk történetét. A kezdet kezdetétől addig, amíg a jelenlegi épületbe nem költöztünk.

Az 1832—36. évi reformországyulésen Széchenyi István javaslatára kezdtek el foglalkozni egy önálló főiskola létesítésének gondolatával, a műszaki és gazdasági tudományok művelésére és oktatására. Az elképzelést különösen József nádor támogatta lelkesen. „Műegyetemi Intézet” felállítására kidolgozott törvényjavaslatot azonban V. Ferdinánd elvetette. Helyette 1844-ben elrendelte, hogy „gazdasági, műtani és kereskedelmi osztályra tagoló ipartanodát” állítsanak fel Pesten. Ez a József Ipartanoda 1851-ben egyesült a „Mérnöki Intézet”-tel, és az „Állatgyógyintézettel”, majd 1856-ban József Műegyetem néven a Műszaki Tudományok szakfőiskolájává lett. Ekkortól kezdve a gazdasági és kereskedelmi oktatás sorvadni kezdett, majd nemsokára meg is szűnt. A kiegészítés után a kapitalizmus magyarországi fellendülése nyomán

egyre nagyobb szükség volt

közgazdasági szakemberekre. Mind a gyakorlati élet, mind az elmélet fejlődése ezt követelte volna, de hosszú ideig mégsem történt semmi. Az 1895-ben megrendezett III. országos gazdaságkongresszus javaslata, amely az egyetemi szintű közgazdasági és mezőgazdasági oktatás megszervezését sürgette, nem első és nem is egyetlen jelentkezése volt ennek az igénynek. A „Világ” c. napilap 1912. május 31-én mégis csak arról tudott beszámolni, hogy Károlyi Mihály, a közgazdasági képzés ügyében értekezletet hívott össze Egyetem utcai palotájában. Az értekezleten valamennyi országos jellegű közgazdasági szervezet képviselője megjelent. Az volt a cél, „hogy a kultuszokormány által a Közgazdasági Egyetem dolgában ígért anélkül különböző közgazdasági érdekképviseleti szervek megállapodjanak a főbb irányelvekben, és javaslatot tegyenek arról, hogy a Közgazdasági Egyetem létesítése mennyiben lesz állami és mennyiben társadalmi feladat.” A társadalmi feladat említésével az újságíró valószínűleg a tőkés körök anyagi támogatására céloz „A fölszólalók valamennyien hangoztatták a szükségesnek oly alkalmas szervezeten, amely elterelje a magyar értelmiséget a jogi pályától, és meghonosítsa a felső közgazdasági nevelést.” Mind az újságíróknak ez a mondata, mind pedig az, hogy az értekezleten Földes Béla, a jogi kar dékánja volt az elnök — mutatja a kialakult helyzet visszasszárását. Ekkoriban — és tegyük hozzá, hogy még a 30-as évek második felében is — leginkább és legjobban jogi végzettségű emberek tevékenykedtek a gazdasági életben, mind a nagyobb gyárakban és társaságokban, mind pedig az állam gazdasági apparátusában. Közgazdasági képzettségük ugyan nem volt, de az ural-

kodó felfogás szerint a jogi diploma ilyen munka végzésére is természetesen alkalmasabb tette őket. A kisebb vállalatoknál pedig ilyen munkakörökben jószerevet csak érettségizett emberek dolgoztak. Létezett már ugyan a Keleti Kereskedelmi Akadémia, amely külkereskedelmi középiskolákat képzett, de ez sem elégítette ki az igényeket.

A sok sürgetésre aztán

végre megmozdultak a hegyek

és újabb két éves vajúdás után megszületett a szokásos kisegér. „A József Műegyetem 1914-ben Ferenc József király elhatározása alapján önálló gazdaságtudományi osztállyal (szak)kál) bővült, s mint a műszaki és gazdaságtudományok egyeteme működött tovább.” Így ír erről és a továbbiakról jellemző kifejezésekkel egy 1936-os egyetemi kiadvány. „A mezőgazdasági és kereskedelmi körök mozgalmának eredménye volt az 1920. évi XXXI. törvénycikkkel életre hívott budapesti Királyi Magyar Tudományegyetemi Közgazdaságtudományi Kar alapítása.” A kar akkoriban közgazdasági, mezőgazdasági és kereskedelmi szakból állt, s hozzá tartozott a Keleti Intézet és a Kereskedelmi Iskolai Tanárképző Intézet is. A közgazdasági képzés meg is maradt a „M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem” keretén belül — egészen 1948-ig.

Ezután pedig beszéljenek a korabeli dokumentumok, a különféle egyetemi szabályzatok, s maga dr. Laky Dezső, a közgazdasági kar dékánja arról, mit, hogyan és milyen feltételek mellett tanultak a harmincas évek egyetemistái. Ez sok tekintetben még csak a felszín, annyi, amennyit első kérdésre magától elmond a nyomtatott szöveg. A szemtanúk, a régi egyetem egykori hallgatói — a mai oktatók, legközelebbi számunkban mondják el emlékeiket.

A tanrend: az első évben közgazdaságtan, statisztika, gazdaságtörténet, számvitel, kereskedelmi és politikai számtan(?), közjog, gazdasági földrajz, filozófia, idegen nyelv (német, francia, angol vagy olasz) kereskedelmi nyelv. A második évfolyamon pénzügytant, belkereskedelmi és vámpolitikát, szállítási ügyet, számvitelt, mérlegtant, kereskedelmi számtant, kereskedelmi és váltójogot, magánjogot, gazdasági földrajzot, nemzetközi kereskedelmi technikát és idegen nyelvű kereskedelmi levelezést tanultak. Ezután került sor a kereskedelemtudományi első szigorlatra. Az írásbeli rész tárgyalta a számvitelt, kereskedelmi és politikai számtant, idegen nyelvű kereskedelmi levelezést. A szóbeli rész tárgyai: pénzügytan, a kereskedelmi és váltójog, a magánjog és a gazdasági földrajz.

Ennek az első szigorlatnak a hallgatók szempontjából sorsdöntő jelentősége volt. A szabályok értelmében ugyanis aki ezt a szigorlatot csak utószigorlatként tudta letenni, a későbbi szigorlatokra már nem jelentkezhetett. Közgazdaságtudományi oklevelet sem kaphatott, csak úgynevezett kereskedelemtudományi bizonyítványt. A harmadik évfolyamon szövetkezeti, szociál-, agrár-, ipari és közlekedési politikát, gazdasági-üzemi statisztikát, bank-üzemtant, bankszámvitelt és tőzsdéi ügyleteket, fuvarozási és biztosítási ügyet, közlekedési és közgazdasági jogot, idegen nyelvű kereskedelmi üzemtant, állam-

számviteltant, kereskedelmi geológiát, kémiát és mechanikai technológiát adtak elő. A negyedik évben a közgazdaságtan történetét, valuta és hitelpolitikát, üzembiztonságtant, mérlegelméletet, idegen nyelvű kereskedelmi üzemtant, pénzügyi jogot, alkotmánytant, mezőgazdaságtant és mezőgazdasági üzemtant, kémiai technológiát, energiatermelést és elosztást és terményáruismeretet hallgattak. A heti óraszám mind a négy évben 23—25 körül mozgott. Az egyetem befejezésükhöz kellett letenni a záróvizsgát, ahol a közgazdaságtan történetéből, gazdaságpolitikából, üzembiztonságtanból, mérlegelméletből és pénzügyi jogból kellett vizsgáznia.

A tandíj félévenként 102 pengő volt, a beiratkozási díj félévenként 8 pengő. Ezenkívül minden hallgató félévenként külön-külön mellékdíjakat fizetett tudományos, oktatási, adminisztratív, diákjelölti, ifjúsági egyesületi és testnevelési célokra. A laboratóriumokban vagy műhelyekben dolgozó és a kötelező gyakorlatokon és szemináriumokon résztvevő hallgató a felhasznált anyagok és szolgáltatások fejében félévenként külön laboratóriumi, illetve szemináriumi díjat fizetett. (Összehasonlításképpen csak annyit, hogy 1935-ben egy férfi szakmunkás átlagosan 123 pengőt keresett havonta.)

De hogy is mondja tovább az egyetemi szabályzat? „Szegénysorsú, rendez hallgatók a tandíj, valamint a laboratóriumi és szemináriumi díj fizetése alól egészen vagy felében felmenthetők, ha ezt a jótéteményt jó tanulmányi előmenetellel és kifogástalan magaviselettel megérdemlik. A tandíjmentességi kérvényhez kell csatolni a szegénységi bizonyítványt. A kérvényben nem elégséges csupán a szegénységre... hivatkozni... hanem mindazokat az adatokat híven elő kell sorolni és okadatolni, amelyek ismerete a kérvényező és szülei szegénységének megítélésére szükséges. Egész tandíjmentesség elnyerésére... szükséges, hogy a folyamodó a megelőző félévben... legalábbis átlagos jeles előmenetelt igazoljon.” Tehát a tandíjmentesség nem volt ismeretlen fogalom akkoriban sem, persze jól megnézték, hogy elég szegény-e az illető ennek a jótéteménynek elnyerésére. és ráadásul még a szegénységét is alaposan ki kellett teregetnie. Akkoriban, amikor mindennél többet mondták a pénz.

Voltak olyan szerencsések, akik ösztöndíjat is kaptak. „A közszolgálati alkalmazottaknak gyermekei, ha a tanulmányi előmenetel tekintetében kiváló eredményt mutatnak fel, és családjuk anyagi helyzete is megköveteli... tanulmányi segélyben (ösztöndíjban) részesülhetnek.” A havi ösztöndíj legfeljebb 40 pengő lehetett.

Az eddigi furcsaságok után most említsünk meg néhány apróbbat. „A műegyetemi hallgatók felvételük alkalmával írásban is adott becsületszóval kötelezik magukat, hogy a tanulmányi és fegyelmi szabályoknak magukat alávetik, és a szabályokat megtartják.” A Műegyetemen kívül álló egyének egyes tantárgyakat, illetve előadási órákat mint vendéghallgatók hallgathatnak. Az előadások tárgya az előadó tanárok szellemi tulajdona, és ezért az előadások szövegét... az illető tanár engedélye nélkül semmiféle módon nem szabad sokszorosítani és forgalomba hozni. (Lehetséges, hogy ez volt a „jogi alapja” annak, hogy akkoriban sokszorosított jegyzeteket nem adtak ki, hanem vagy drága tankönyvekből, vagy az előadások készített kézirataiból kell a vizsgára felkészülni.)

Végül csak azt említsük meg, hogy az utóvizsga akkoriban valamivel költségesebb mulatság volt mint ma, mivel tantárgyanként 9 pengő 60 fillér volt a díja.

J. Z.

(Folytatása következik.)

Közgazdászok az életben

Az orvos vagy mérnök munkájáról több-kevésbé mindenkinek helyes elképzelése van. De mit csinál a közgazdász? ... Erről még az egyetemünkön jelentkező közgazdász-jelöltek is sokszor igen keveset tudnak. Hová kerülnek, milyen kérdéseket kell majd megoldaniuk az „élet”-ben, jövődni munkahelyeiken?

Erre próbálunk választ adni egyrészt egy országos szerv terveinek, közgazdasági feladatainak alapján; másrészt egy kisebb termelőegység közgazdasági munkájának vezetője beszél a vállalattal kapcsolatos kérdésekről.

Az ipar és a mezőgazdaság, tehát a népgazdaság alapvető ágai fejlődésének legfontosabb teremtői közismertek. Az említett szervekhez természetesen kapcsolatosan kapcsolódik más, nem kevésbé fontos

ágak — közlekedés, hírközlés — fejlesztésének terve is. Nemes Sándor elvtársától, a KPM IV. Postafőosztálya Tervegazdasági osztályának vezetőjétől kértünk tájékoztatást a Postának, mint

a hírközlés országos szervének

terveiről. Közlekedésről a tervek végrehajtásában közreműködő közgazdászok feladatairól.

A termelőüzemek, s a lakosságnak a hírközléssel szemben támasztott igényei — mondta válaszában Nemes elvtárs — hatalmas mértékben megnövekedtek, a folyó öt éves terv során csak gyarapodni fognak. Ha az igényekkel lépést kívánunk tartani, gondoskodni kell a posta munkájának arányos fejlesztéséről is. Arányos fejlesztés alatt egyrészt a népgazdaság más ágaihoz való arányokat, másrészt a hírközlésben belüli arányokat kell érteni. A fejlesztés a beruházások területén úgy mutatkozik, hogy a III. öt éves tervben 2,8—3-szorosára emeljük a hírközlésre fordított beruházások összegét. Fontos, hogy ezeket az összegeket gazdaságosan fektessük be, úgy hogy a leginkább megterhelhet hírközlési ágak fejlesztése kerüljön előtérbe. Más dolog azonban, célul kitűzni a gazdaságos, optimális

fejlesztést, s megint más dolog megvalósítani. A hírközlés gazdaságosságának kutatása nem kiforrott, napi probléma világszerte. Megemlítem, hogy az OSZSZ — a szocialista országok közös postai ügysége — közgazdasági albizottságot teremtett az ilyen kutatások koordinálására.

A posta foglalkozik táviró-távbeszélő szolgálattal, a levelezés és csomagforgalommal, sajtóterjesztéssel, rádió- és televízió-szolgálattal, takarékbetétek és kifizetésekkel. Ezek csak a legfontosabbak. S ez a munka nem különálló vállalatokban folyik, hanem az egész országra kiterjedő apparátus tevékenységként. Igen nehéz ennek megfelelően a költségeket tevékenységként meghatározni, gazdaságosságot számítani. Pedig nagy szükség van rá a tervszerű irányítás szempontjából, de — ami a lakosságot közvetlenül érinti — a reális díj-szabás tekintetében is.

Nagyszámú, jól felkészült közgazdászgárdára van szükségünk.

feladataink megvalósításához. Ennek a gárdának a megteremtése folyik nálunk, s számíthatunk benne az egyetemen most tanuló vagy még az egyetem előtt álló közgazdász-jelöltekre is. Ki gondolná, hogy egy telefonközpont létesítése a műszaki döntésekkel párhuzamosan mennyi gazdasági problémával jár. Pedig a kapacitással, táptérrel, a költségekkel, s más tényezőkkel való számítás a közgazdászok dolga. A matematikai módszerek egyébként a területünkön folyó kutatás alapvető módszerei. Itt a véletlen tömegjelenségek matematikai megfigyelésére, reprezentatív megfigyelésre, korrelációs számításokra, s a lineáris programozás alkalmazására gondolok. — Például szakember számára sokat mond az a korrelációs együttható, mely a nemzeti jövedelemre, s a telefonkészülékek számára vonatkozóan 0,99-et mutat.

Kísérleti intézetünkben köz-

üzemgazdasági csoportjának vezetője

dolgozik itt. — Mióta van a vállalatnál, illetve ebben a munkakörben? — Az egyetem elvégzése után épületszerelő vállalatba kerültem, és alig egy év alatt — saját kérésre — könyvelő, tervező sőt még versenyfelőls is voltam. Hasznosnak bizonyult számomra ez az időszak, mert megismerkedhettem a vállalati munka több területével és azok összefüggésével is.

A Ganz-MÁVAG-hoz 1956-ban kerültem, mint a Motorgyáregység tervelőadója, jelenlegi munkakörömbe 1960-tól dolgozom.

A sok telefonálás, amíg megtaláltuk, meggyőződött bennünket arról, hogy nagyon elfoglalt ember. Most munkájáról kérdezzük.

— Mi az üzemgazdasági csoport, és ezen belül a csoportvezető feladata?

— Mindenekelőtt a tervezés, a vállalati távlati és éves tervek lebontása a gyáregységre. Ezenkívül természetesen a gyáregységgel — amely megfelel egy közepes nagyságú gyárnak — kapcsolatos termelési, munkaügyi, statisztikai stb. kérdésekkel is foglalkozik a csoport hét dolgozója.

Ami engem illet, a csoport munkájának összefogásán, elemzéseken kívül az

önköltség a „szűkebb” munkakörletem. A Motorgyáregység fontossága és az önköltségi kérdések bonyolultsága, sok más problémával való kapcsolata teszi ezt szükségessé.

— Jut-e ideje a továbbképzésre?

— A munkaidő négyig tart, de délután öt óra előtt ritkán lépek ki a gyár kapuján. Ennek ellenére most hallgatom végig egy üzemszervezési előadássorozatot, mert nagyon szeretem a munkámat, és nem akarok lemaradni. Az egyetemi anyagoknak, elsősorban szaktárgyaknak: vállalati tervezés, ipari könyvvitel, statisztika sok hasznát veszem, de sokan nem gondolnak például, hogy a jogi ismeretekre, technológiára is milyen nagy szükség van. Az új egyetemi jegyzeteket is igyekszem megszerezni. Cotel, Wilcesek elvtárs jegyzetei a napi munkához is jelentős segítséget adnak.

Ezzel kapcsolatban szeretném javasolni, hogy az egyetem indítson előadás-sorozatot a vállalatokról, napi munkájának kérdéseiről is, mivel tapasztalatom szerint a tanfolyamok és előadások inkább népgazdasági szinten tárgyalják a problémákat.

Torma—Vértes

Hogyan érvényesülnek a fiatal közgazdászok?

„Érvényesülni” — nagyon-nagyon gyanús szó ez. Rossz mellékzöngéje van, akaratlanul is a történet, a gerinctelen hajlongást juttatja eszünkbe, hisz az úri Magyarországra és a nyugati világ hosszú időre lejárta ezt a kifejezést. Nem is ilyen értelmű érvényesülésre gondolunk a Népszabadságban folyó vita hozzászólásait olvasva, amelyek ennek a cikknek megszületéséhez is ötletet adtak. Szakmai és emberi, anyagi és erkölcsi megbecsülésre gondolnak a hozzászólók, és erről lesz szó itt is.

G. Sz., Gy. D., B. M. és T. G. — egy-két éve végzett fiatal közgazdász, mindannyian az Egyesült Izzóban dolgoznak, különböző osztályokon. Kettőjük felesége szintén közgazdász s végtére így hat ember helyzetéről, munkájáról folyt a szó valamelyik este egy irodai helyiségben. A kérdések jórészt a Népszabadságban megjelent vita-indító alapján hangzottak el, de ez mégsem hozzászólás akar lenni. A cikk célja inkább az, hogy valamelyest képet adjon arról, hogyan él néhány végzett közgazdász az első években.

Az Egyesült Izzó kiemelt iparágához tartozik, legnagyobb vállalatunk egyike. Akiiket kérdezek, általában közepes — jó — jeles eredménnyel végezték féléveiket, G. Sz. a számviteli szakon, a többiek az iparon. Egyikük kisebb vezetőállásban van, a többiek — hivatalos kifejezéssel — ügyintézők, magyarul beosztottak.

Megbecsülnek bennünket

Szinte minden kérdésre egybehangzó a válasz. — Megbecsülnek bennünket, elismerik a munkánkat. — Az idősebb szakemberekkel is jó viszonyban vannak mindannyian és tapasztalatuk szerint a műszaki-közgazdász elletét is szünőfélben van már.

— A mérnökök is elismernek végre diplomásoknak bennünket — mondja B. M. — s ez jórészt annak az eredménye, hogy javult az egyetemen a műszaki jellegű tárgyak, a technológiai és a vállalati gazdaságtan oktatása.

— Becsülik a munkámat, nem vagyok hátrányos helyzetben azért, mert nő vagyok — fűzi hozzá T. G. — A KGM épp most kért ki három hónapra, hogy részt vegyek egy tervellenőrzésben.

A szakmai kilátásai jók, általában elégedettek munkájukkal, jellemzően is. Végzett munkájukkal azonban már kevésbé.

— Nem a saját hibámból, egy évig olyasmit csináltam, amihez nem kell diploma, az érettségi is bőven elég lett volna.

— Eddig körülbelül 20 százalékat produkáltam annak, amire képes volnék. Nem ve-

tettem meg semmiféle feladatot, ezért sok mechanikus, primitív munkát sóztak rám. Gyakran egészen haszontalanul töltöm az időt, mert a főnök sokszor maga sem tudja, mit akar. És a jó elképzeléseimet is ritkán tudom megvalósítani, kis ember vagyok, rengetegen vannak fölöttem, és hol az egyik, hol a másik veti el a javaslatomat. Ez bizony elveszi a kedvem.

Amikor olyan kényes kérdésre kerül a sor, hogy van-e szerepe a tanulmányi eredménynek az elhelyezkedésnél, akkor is egybehangzó nem a felelet.

Az élet vizsgálat

— Általában mindig jeles eredményű féléveim voltak, kitűnőre álltam vizsgáztam — mondja B. M. — s mégis, ha csak az elhelyezkedést nézem, nem volt érdemes jól tanulnom. A gyakorlati fél év után a „szocialista összekötés” a döntő abban, ki mennyi fizetéssel indul. Az első években a protekció és a szerencse dolga, ki meddig, s mire jut. Nem látom, mi a szerepe az érdemnek az előrejutásban. Tudnék több példát is felhozni igazolásul, de most csak azt a volt évfolyamtársamat szeretném említeni, aki kilenc hónappal az egyetem elvégzése után már 2600 forintot kapott. Pedig nem tanult jobban nálam, és ekkora pénzt ennyi idő alatt úgysem lehet kiérdemelni. De volt egy rokona a miniszteriumban... Nem pletyka ez, hanem tény. Az is igaz viszont, hogy később szépen megmutatkozik, ki mennyit tud.

Tanuljunk, de miből?

A Közgazdasági és Jogi Kiadónál már vártak. Kimutatások és rendeletek sorozatát szemléltem végig és meggyőződtem, hogy ez a kiadó is megteszi a könyvek árának csökkentése érdekében mindazt, amit lehet.

Az egyik lehetőség a kiadói árkiegyenlítősi jog. Ez 10 százalékkal csökkentheti, illetve emelheti a kiadványok árát. Másik az egyedi ár a kiadó saját terhére. Ilyen egyedi áron adták ki például Haász Árpád Korunk kapitalizmusa című művét. Ennek árja az 1.80 Ft-os ár helyett 1,10 forintért került forgalomba. A ráfizetés 260 ezer forint volt. S mindez azért, mert a kiadó tudta, hogy főleg egyetemisták kezébe kerül a könyv. Sajnos, nagyon sokszor előfordul, hogy egy könyvről már csak elkészülte után tudják a kiadóval, hogy egyetemi tananyagként is szerepel. A nagy terjedelmű kiadványok árát emeli a kötési költség is. A használat miatt szükséges egészvászón-kötés darabonként 8 forint.

A ma használatos árakat 1957 óta alakította ki a Kiadói Főigazgatóság, a feleletes árnagyalapító szerv. A 1962. művelődésügyi miniszteri rendelet pedig meg erősítette a szakkönyvek ezen árait. A szakkönyvek árát az Országos Árhivatal állapította meg a tényleges felmerült költségek alapján. Ennek esetleges csökkentése különben sem oldaná meg a problémát. Az egyetemi oktatásban szerepítő

anyagot tankönyv, vagy jegyzet formájában kell eljuttatni a hallgatókhoz. Az ami az egyetemisták részére gazdasági kérdés — tehát a szakkönyvek magasabb ára — nálunk didaktikai kérdésként is felmerül. Ugyanis a szakkönyv nem felel meg az egyetemi oktatási formának, mert szakmailag többlet, de oktatási pedagógiai szempontból kevesebbet tartalmaz, mint az egyetemi tankönyv. Erre a minisztérium nem régiben elvi döntést is hozott. Az egyetemünkön használatos a Közgazdasági és Jogi Kiadónál szakkönyvként kiadott könyvek valószínűleg rendelkeznek az előbb említett hibával. Ha pedig nem — tehát csak azért adta ki a Közgazdasági Kiadó, mert a Tankönyvkiadó nem tudott megfelelő szerkesztőket biztosítani, hogy pedagógiai szempontból is megfelelő szintet érjenek el, akkor az egyetem jegyzet, vagy tankönyv formájában ismét kiadhatja. Ez a megoldás azonban csak szükségmegoldás. Az igazi megoldás a kooperáció lenne, a szak-, illetve tankönyvkiadó között. Ez azt jelentené, hogy a szakkönyvkiadótól egy bizonyos példányszámot megrendel a tankönyvkiadó és önköltségi áron megvásárolva azokat, módjában állna a szokásos tankönyv áron kiadni.

Ezen az úton próbálunk majd valamilyen lehetőséget keresni arra, hogy a jogos igényeket kielégítsük.

Kellemsen érintett, hogy

— Az élet vizsgálat, s a diploma nem minden — veszi át a szót G. Sz. — Kezdetben a kapcsolatok a döntőek, de aztán hamar rájön az ember, mennyi mindent kellett volna jobban megtanulnia.

Elég nehezen élünk, de...

Eddig inkább csak idéztem a szavukat, de az egyetem elvégzéséről, életkörülményeiről, céljaikról beszéljenek saját maguk. G. Sz. kezdi el.

— Két évet délelőttin végeztem, aztán anyagi okok miatt levelezőn folytattam. Két éve dolgozom, 1950 forintot keresek, a feleségem 1300-at. Kétszobás lakásunk van egy régi nedves házban. Most bútoroztuk be, még nagyon sok hiányzik. Ha venni akarunk valamit, szerzőnk pár ezer forint kölcsönt, és apránként visszadjuk. Célprémiumból vettem televíziót, igaz, hogy sokáig 10—12 órát dolgoztam naponta érte, de hát szükség volt rá. A szabadságomat otthon töltöttem, könyvre, színházra nem futja. Most a szobánkat szándékozom parkettázni. Van szakmám is, s így mindig azt nézem, kinek lehetne fizetni valamit. Szerettem volna továbbképző tanfolyamra is járni az egyetemen, de nincs rá időm. Az nem elég, amit megtanult az ember, de ki kell egészítenem a fizetésünket. Különben is a feleségem gépipari technikumba jár... Igy csak nyelvet tudok tanulni, magamtól, németet. Elég nehezen élünk, de nem vagyok elégedetlen. A kislányomnak is meg tudom adni, ami kell. S különben is, sose jó az, ha valaki huszonöt éves korában kapja meg azt, ami tíz év múlva jár neki. Csak beképzelt és öntelt lesz tőle, olyan „ki, ha nem én” ember.

— Az egyetemet még nyugodtan tudtam elvégezni. Öt idősebb testvérem kerestek már akkoriban sokat segített rajtam — meséli T. G. — Másfél éve dolgozom, 1600 forintot kapok, a barátnőmmel, másodmagammal lakom egy albérelti szobában. Kétszázötven forintot fizetünk érte fejenként. Havonta járok színházba, hetenként moziba, néha szombatként táncolni. Ruhám kivül semmim sincs.

Befejezésül csak annyit: jellemző-e az, ami elhangzott, s amit megírtam? Az ő véleményük szerint igen, magam sem mondhatok mást, a cikk is állásfoglalás. Természetesen túlzottan messzemelő következtetéseket azért nem szabad mindebből levonni, habár nem részletkérdésekről van itt szó, hanem az általános helyzetről.

Az is igaz és természetes, hogy soha és sehol a világon nem pottyán a diplomások ölébe a jólét. Ez részben természetes is. No, de valóban nem lehet mindvégig a harmincas évek hólapátoló diplomásaival érvélni, mint ahogy egyre inkább „eredményeinket sem a Valéria-telep felől kell megítélni, hanem a jövő szemszögéből, onnan, amerre tartunk”.

Es van már erre példa, az NDK-ban és Csehszlovákiában is. Ha erre hivatkoznak, nem is annyira a fizetési színvonalra, mint inkább az arányokra kell gondolni. A színvonal ott — miként nyugaton is, amit ma is sokszor látunk rózsaszínben — az általános gazdasági helyzetből eredően érthetően magasabb. [S mi a kilátás? Már a beszélgetés résztvevői is mondták, hogy mintegy másfél-két éve javult a helyzet. A pártkongresszuson is felmerült az értelmiség megbecsülésének problémája és az sem tekinthető véletlennek, hogy épp a Népszabadságban kezdődött a vita ezekről a kérdésekről. A nárt politikája, a gazdasági fejlődésünk a biztosított, hogy a helyzet javulni fog, ha nem is egyik napról a másikra. Ettől azonban még nem válik szükségtelemmé elmondani, mi a helyzet, és nem fölösleges dolog a túlzott igényeket és a káros illúziókat sem ledönteni. Mint ahogy látni kell azt is, hogy nem elég kapni és várni, munkával, jobb munkával az ellenértéket is meg kell adnunk. Nekünk és nem másnak.

A Kiadói Főigazgatóság pozitív hozzáállásán kívül más eredmény egyelőre nincs, kénytelen vagyok tovább is tapogatózni Ariadne-fonala után.

Nincsenek távolabbi céljaim. Szeretnék többet keresni.

Autó?

Gy. D.-nek „szerencséje van” — ahogy maga mondja. — 2100 forintos fizetésem van, a feleségemnek 1800. De ha nincs szerencsém és nem kapom meg röviddel ezelőtt ezt a kisebb vezetői állást, még most is csak 1800 lenne. Kétszobás szövetkezeti lakásunk van, havi 370 forint a részlet. Most vettünk bútor-t és televíziót, a nyáron külföldön voltunk. Színházra vagy más szórakozásra nem telik. Talán 8—10 év múlva tudok venni egy autót. Nem mondom, az egyetem elvégzése nem okozott nagy anyagi gondot, mert amit kaptam és kerestem közben, magamra költöttem, nem kellett hazaadnom. A feleségem viszont az ösztöndíjával is szüleit támogatta. Apja sokáig volt beteg, végül már a táppénz sem járt, s előfordult, hogy az ösztöndíjon kívül 850 forint nyugdíjból kellett megélniük hármunknak. Ma is megkeresem a szám, ha eszembe jut, hogy egy alkalommal, amikor a feleségem 200 forint rendkívüli szociális segélyt kapott, egy évfolyamtársamnak a szakról, akit nálunk látta a soförtanfolyam jelentkezési lapját — 500 forintot adtak. Tudod, ha azt nézném, mennyit tanultam, és szerencse nélkül mennyit keresnék, hát nem volnék elragadtatva. Közepes szakkun-kas többet keres a vállalatnál az én koromban 1800-nál. De hát — szerencsém volt.

B. M. kollégista volt, az egyetem támogatta, és tanított, amíg tanult. Ma 1900 forintot kap, harmadik éve dolgozik. Felesége szintén közgazdász, havi 1650-ért. Háromszáz forintot fizetnek egy jó albérelt, a bútorukat nem vették, hanem örökölték. Múzeumbéreltük van, havonta egymzer járnak színházba, kétszer-háromszor moziba, más szórakozásuk nincs. Külföldi útról csak álmodnak, de a belföldi is csak nehezen érhető el. Ruházkodni szeretnének, szövetkezeti lakásra gyűjtik a pénzt. — Szerintem — mondja — a gyakorlati idő után magasabb fizetést kellene adni, mint most.

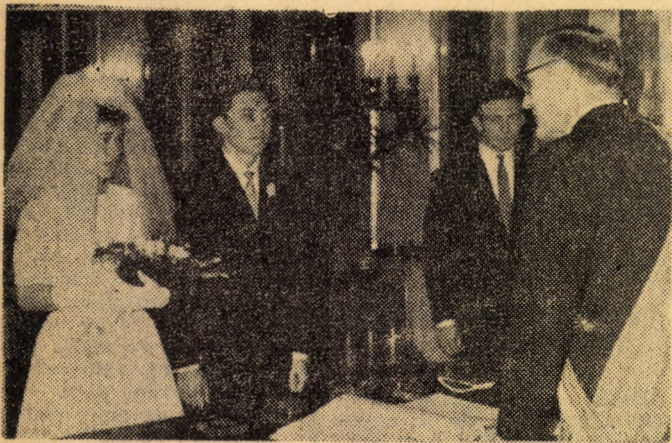
Befejezésül csak annyit: jellemző-e az, ami elhangzott, s amit megírtam? Az ő véleményük szerint igen, magam sem mondhatok mást, a cikk is állásfoglalás. Természetesen túlzottan messzemelő következtetéseket azért nem szabad mindebből levonni, habár nem részletkérdésekről van itt szó, hanem az általános helyzetről.

Az is igaz és természetes, hogy soha és sehol a világon nem pottyán a diplomások ölébe a jólét. Ez részben természetes is. No, de valóban nem lehet mindvégig a harmincas évek hólapátoló diplomásaival érvélni, mint ahogy egyre inkább „eredményeinket sem a Valéria-telep felől kell megítélni, hanem a jövő szemszögéből, onnan, amerre tartunk”.

Es van már erre példa, az NDK-ban és Csehszlovákiában is. Ha erre hivatkoznak, nem is annyira a fizetési színvonalra, mint inkább az arányokra kell gondolni. A színvonal ott — miként nyugaton is, amit ma is sokszor látunk rózsaszínben — az általános gazdasági helyzetből eredően érthetően magasabb. [S mi a kilátás? Már a beszélgetés résztvevői is mondták, hogy mintegy másfél-két éve javult a helyzet. A pártkongresszuson is felmerült az értelmiség megbecsülésének problémája és az sem tekinthető véletlennek, hogy épp a Népszabadságban kezdődött a vita ezekről a kérdésekről. A nárt politikája, a gazdasági fejlődésünk a biztosított, hogy a helyzet javulni fog, ha nem is egyik napról a másikra. Ettől azonban még nem válik szükségtelemmé elmondani, mi a helyzet, és nem fölösleges dolog a túlzott igényeket és a káros illúziókat sem ledönteni. Mint ahogy látni kell azt is, hogy nem elég kapni és várni, munkával, jobb munkával az ellenértéket is meg kell adnunk. Nekünk és nem másnak.

Jakab Zoltán

GRATULÁLUNK!

Nyári Erzsébet és Prókai János IV. éves hallgatók házasságához.

Ponciustól — Pilátusig és retur

Színes, látványos kabaré. Hat színben. Három szereplővel

I. szín (december közepén egy tanszéken)

Diák: (szerényen) Szeretnék vizgára jelentkezni.
Adminisztrátor: Mikorra akarja?
Diák: Hát, úgy január elején... Attól függ, mikor vizgáztat N. N. professzor.
Adminisztrátor: Ezt nem mondhatom meg. Különbön pedig még én sem tudom.
Diák: Az elég baj, mert nekünk csak nála lehet vizgázn.
Adminisztrátor: Sajnálom, erről én nem tudok, beszélje meg övele.
Diák: (bosszankodva elkullog).

II. szín (pár nappal később N. N. prof. szobájában.)

Diák: N. elvtárs kérem, vizgára akartam jelentkezni, de a tanszéken még nem tudták megmondani, melyik napon tessék vizgáztatni. Azt mondták beszéljem meg...
N. N. prof.: Még én sem tudom. Maga azonban csak jelentkezzen nyugodtan, ha esetleg máshoz kerülne, majd hoztam jön be.
Diák: (bizakodva el).

III. szín (néhány nappal később a tanszéken)

Diák: Mégiscsak jelentkeztem kell valamelyik napra. A professzor azt mondta, január elején szeretnék...
Adminisztrátor: Megnézem, talán még van hely... Január... január... sajnos nincs szerencséje. Minden vizsgaidőpont betelt. Esetleg január végén. Jó lesz?
Diák: Az nekem már késő. De csak beférek tán valahová január elején is? Egy emberrel több, az még nem tragédia.
Adminisztrátor: (ingerillen) Mondom, hogy nem lehet. A létszám minden napra betelt, ha nem hiszi, tessék, nézze meg!
Diák: Én elhiszem, de január végén más tárgyakból vizsgázom. Azokat nem tudom átrendezni, ezt pedig már javában tanulom. Rádásul ez még csak az első vizsgám lenne. Próbáljuk meg mégis, hátha elférek valahol...
Adminisztrátor: (közbévág) Sajnálom, beszélje meg N. N. professzorral. Én nem tehetek semmit.

IV. szín, (N. N. professzor szobájában január elején)

Diák: Szeretnék levizgázn...
N. N. professzor: Mondtam már, hogy írassa fel magát hozzám.
Diák: Igen, de minden időpont betelt, és csak két hét múlva lehetne, az meg nekem már késő.
N. N. professzor: Ha betelt, hát betelt. Nem tehetek róla. Miért nem jelentkezett addig, amíg volt hely!
Diák: Mert mi másnál nem vizsgázhatunk... és akkor még senki nem tudta, hogy melyik napon lehet majd.
N. N. professzor: Sajnálom! Először jelentkezzen. A dolognak ez a része rám nem tartozik...
Diák: De ha valamelyik nap létszámon felül esetleg még engem is levizgáztatna...
N. N. professzor: Szó sem lehet róla. Sok a munkám, nem vállalhatom.

V. szín (az egyetem folyosóján január hónapban. Szobája ajtaja előtt áll N. N. professzor, a tanszék ajtaja előtt pedig az adminisztrátor.)
N. N. professzor: Intézte el a tanszéken.
Diák: (odamegy).
Adminisztrátor: Intézte el a professzor úrral.
Diák: (visszamegy)
N. N. professzor: Menjen az adminisztrátorhoz.
Diák: (megy).
Adminisztrátor: Menjen a professzorhoz.
Diák: (január végéig állandóan ide-oda szaladgál a folyosón).

VI. szín (január végén ugyanott)

Diák: (végre belefér a létszámkeretbe és bemegy vizgázn a professzorhoz).
N. N. professzor: (Kezébe veszi az indexet és felkiált) Nos, csak! Hát magának ez lesz az első vizsgája! Mostanáig beteg volt?
Diák: Nem, semmi bajom nem volt.
N. N. professzor: Talán elutazott külföldre?
Diák: Dehogyan. Itthon voltam egész hónapban... Csak tetszik tudni, ezt is, azt is el kellett intézennem...
N. N. professzor: Ugy! Szóval ellőgta az időt? (kis szünet után). Ha tudná, hogy én most magában mekkorát csalódtam! (Függöny)

Csak felsőéveseknek

— Hogyan dorgálja otthon a kistudát egy polgári közgazdász?
— ???
— Te kis határhaszontalan.
— Két tőkés borozgat. Hogyan köszöntik egymást kocintáskor?
— ???
— Profit!

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX., Dimitrov tér 6.
Telefon: 186-850/138 m.
Szerkeszti: Bögre Gyuláné
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Készül a Szikra Lapnyomdában
Megjelenik 2 hetenként

APRÓSÁG.

Arról vitáztunk, hogyan lehet könnyen megtanulni a számadatokat. Egyikünk a memotechnikára hivatkozott mint biztos módszerre és rögtön példával illusztrálta.

— Az agrárgazdaságtanban szerepelt például az az adat, hogy az országban kb. 35 millió gyümölcsfa van. Én ezt a következőképpen jegyeztem meg. Tudtam, hogy az ország lakossága kb. 10 millió, így egy emberre három és fél fa jut. Na már most, ha az összes gyümölcsfa szilvafa lenne és kivétel nélkül mindenkinek nemesi rangja lenne, akkor minden magyar ember éppen, fél-hétszilvafas nemes lehetne.

Ez pedig már egyszerűbb fejben tartani, mint a 35 milliót.

A tanár már elég hosszú ideje győtri keresztkérdéseivel a vizsgázót, aki ezt a gondoskodást szemmel láthatóan szívesen mellőzné. Amikor pedig egy különösen nagy fejtörést okozó kérdést kap, válasz helyett váratlanul ő kérdez:

— Hányasért tetszik most engem feleltetni?
— Hát, a négyesért.
— Oh, hát miért nem tetszett szólni, amikor a kettest elhagytuk.

Az elsősök nagy ambícióval indultak neki a félévi vizsgáknak, de szép reményeik sokszor hajótorrést szenvedtek.

Lírai megjegyzés: Annyi minden van ebben az ipargazdaságtanban, hogy már csak a zenei aláfestés hiányzik.

Nova Huta teljes egészében a második világháború után épült fel. A város első templomát a Marx Károly utca és a Majakovszkij utca sarkára építették.

Az Édes Élet című film után hallottuk: „Nem rendezünk ilyen házibullit, nincs ennyi kispárnánk”. Továbbá: „Igen szélesvásznú film, sikerült jól széthúzni.”

Es gondold csak el, hogy Giordano Brunót, a máglyán azzal a tüzzel égették meg, amelyet Prometheus az istenektől ellopott.

Évés közben jön meg az étvágy. Különösen, amikor mások esznek.

A humorista olyan bolond, aki egy elefántnak egérfogó-csapdát állít.

A műfordítások olyanok, mint a nők, ha szépek, akkor nem hüek, ha hüek, akkor nem szépek. De a legrosszabb az, amikor se nem szépek, se nem hüek.

Fekszem a kórházi ágyon. A vakbelemet alkalmasabb időpontban is kivethették volna, mint pont szilveszter előtt. Olvasnom szabad, de ha nevetek, rettenetesen húzódik az oldalam. Kerülök mindent, ami nevetést okozhat. Mindig kíváncsisággal szoktam végigolvasni, és általában a nevetéstől nem kell tartanom. Ha csak! Nem, az lehetetlen! Mondták ugyan, hogy lesz valami szilveszteri oldal, no de az is csak Közgazdász-szilveszter lesz. Elolvassom majd azt is.

Hát elolvastam. Kórházi tartózkodásomat meghosszabbították, mert a sebem kiújult.

HÍRNÉV

Y. Z.-t, egyetemünk hallgatóját, az elmúlt hét folyamán több nagy európai egyetem díszdoktorává, a Nemzeti Színház örökös tagjává és néhány IX. kerületi általános és középiskola névadójává választották.

Szobrának felállítását a Hősök terére tervezik, s a róla írt történelmi drámák egyikét már filmesíti a Hunnia. Ha esetleg valaki még nem tudná, Y. Z. jelesre ment matematikából Szép Jenő tanársegítő egyetemi tanárnál.

A jó gyerek

Motó:
„A vizsgázató öt perc múlva tudja, mennyit tud a vizsgázó. Mégis tíz percig kell vizsgáztatni, hogy a vizsgázó is rájöhessen, mennyit tud.”
(Elnézést, ezt loptam.)
Szereplők: A vizsgázató (erősen középkorú) aki feltételez,
A vizsgázó (lány, hamvas menyasszony) aki ideges.
Neve: Valéria

Előjáték

Egy hallgató: Nem tudod, miért hiszi azt a szeminariumvezetőnk, hogy (nyafogva) a Valéria drága tudja a növénylélektant?
Másik hallgató: Mert minden szeminariumon jelentkeznek.
Egyik: (közbévág) De mindig marhaságokat mond, szégyellném magam a helyében.

Középjáték

Vizsgázató: Kedves Valéria, ez nagyon gyengén ment.
Valéria (nyafogva): Tessék még kérdezni!
Vizsgázató: Beszéljen a hüvelyesek középkori felfogásáról.
Valéria (természetesen): Inkább a modern német felfogásról felelnék.
Vizsgázató: Hát beszéljen róluk.
Valéria: (papírt, ceruzát kap fel) Előbb lerajzolom.
Vizsgázató és más vizsgázók: (döbbenet hallgatnak: rajzolni a növénylélektanban!)
Valéria: (rajzolás közben odavetve) Nem is beszéltek róluk, elég, ha lerajzolom. (Többiek csodálkoznak hallgatnak.)
Valéria: (könnyed mozdulattal átnyújtja a papírt)

Vizsgázató (Nem érti, de nem akarja elárulni): Azért jobb lenne, ha mondana valamit róluk.
Valéria (sokáig hallgat): Most nem jut eszembe semmi.
Vizsgázató (még kérdez):
Valéria (dadog néhány közvetlen és értelmetlen mondatot. Letört, sírás előtt néhány másodperccel)
Vizsgázató: (beír az indexbe közben): Figyelembe véve a szeminariumi szereplését. (becsukja és odaadja az indexet.)
Egy hallgató: Négyes?
Vizsgázató: (fejével nemet int).

Végjáték

Egy hallgató (kilépve a vizsgázatótól): Valéria hányast kapott?
Többen: Jelest.
(Egy hallgató összeesik.)
(függöny)

—ékes—

Az élet bonyolult

(Színmű három felvonásban)

Szereplők: Lipót, Oszkár, a professzor és a tanársegéd.
Játszóid: 1963. januárjában.
Korrajz: Felesleges.

Első felvonás.

(Szín: harmadik emelet 311-es terem.)

Oszkár: (belép a terembe, köszön, megáll a tábla előtt, reszket).
Tanársegéd: Amint látom, az írásbeli hibátlan. Beszéljen akkor a mátrixok rangjáról. Aki ilyen jó zárthelyiket ír, biztosan jelesre aspirál. No, lássuk! Tudja?
Oszkár: Megpróbálom. (hibátlanul levezeti a tételt, megfelelő magyarázattal körítve).
Tanársegéd: (egy helyen közbeszól.) Az az „a” betű mit jelent?
Oszkár: (ijedten) Egy vektort.
Tanársegéd (színelte szigorral) Akkor miért nincs aláhúzva?
Oszkár: (szinte szégyenkezve gyorsan aláhúzza).
Tanársegéd: Rendben van, nagyon jó. A többit is így tudja?
Oszkár: (nagyon ideges) Amennyire tudtam, mindent megtanultam.
Tanársegéd: No egy kis kombinatórikát. (példákat diktál fel).
Oszkár: (gyorsan megoldja a példát, néhány számítás van hátra).
Tanársegéd: Mennyi lesz körülbelül az eredmény?
Oszkár: (halálra sápad izgalomban, szédülni kezd) Tanárnő kérem, egy pillanatra hadd üljek le, nagyon ideges vagyok.
Tanársegéd: Egész nyugodtan. Gondolkozzék csak (egy percig az aktákat nézegeti)
Oszkár: (egy perc múlva) Körülbelül hétezer.
Tanársegéd: Harmincat tévedett. Ezért csak jelest kap, és mások ne idegeskedjék, ha nincs miért. (mosolyog).
Oszkár: (lelkendezve) Igen, köszönöm. Kezit csókolom. (ki-megy).

Második felvonás.

(Szín: második emeleti folyosó.)

Lipót: Mi van aranyapám? Átmentél?
Oszkár: Képzeld, jelest kaptam. (mosolyog, némi öngúnyal.)
Pedig egy-két dolgot én sem tudtam. Biztosan azért kaptam jelest, mert azt mondtam, hogy izgulok.
Lipót: (mint ki nagy dolgot fedezett fel) Ne hülyéskedj! Állati jó. Ezt én is megcsinálom. Aranyapám, figyeld meg, kirázom a kisujjamból a profot. Szűröm ezt a módszert. A lélekre kell hatni. Lelke mindenkinek van.
Oszkár: Menni fog. Megjászdod az idegét, néhányszor megtörlögeted a homlokod, dadogsz egy kicsit, sóhajtozol, illedelmesen bejelented, hogy rosszul vagy, kiküldenek, kint elmondják a tételeidet, visszamegy és kivágod a rezet.
Lipót: (felizzik a boldogságtól.) Így kell lennie aranyapám! Meg fosom keverni. Más rajtam már úgy sem segíthet.
Prof: (kiszól) Jöjjön be a következő.
Lipót: (hatalmas lélegzetet vesz, bemelegy).

Harmadik felvonás.

(Szín II. emelet 241. szoba.)

Lipót: (kidolgozta a kapott tételt).
Prof: (közvetlen hangon) Na, kérem, hát akkor, nézzük azt az államigazgatást.
Lipót: (tudálékosan, kimérten) Az államigazgatás legmagasabb szakszerve Budapestén az Országgyűlés, vidéken a parlament...
Prof: (szőnyegen feldmordul).
Lipót: (vesztét érzi, eszébe jut a csel, homlokát törölgeti, dadogva) Professzor úr kérem, rendkívül ideges vagyok, alig tudok beszélni.
Prof: Jól van fiam, menjen ki folyosóra.
Lipót: (ujjongva kison, a kilyosón Oszkárhoz): Tudom én mit csinálok aranyapám! Az én eszem mindig a helyén van. Mondjátok el gyorsan ezt a tételt. (néhány perc múlva magabiztosan visszamegy.)
Prof: (felnéz) Túl hamar visszajött fiam. Én februárra gondoltam. (nyújtja az indexet) Vizsontlátásra!
Lipót: (értetlenül bármul, meglátja az elégtelent az indexben, kitántorog a szobából. Egyszeriben nagyon ideges lesz. Nem érti az életet.)

(Függöny.)

— Szöllősy —

Tananyag-tematikák

Filozófiatörténet: Emlékek az élet szépségéről, amit azután a filozófusok megmagyaráztak.
Gazdaságtörténet: Hol volt, hol nem volt, hol pedig importáltak.
Nemzetközi gazdasági és politikai kérdések: Előttünk az özönvíz.
Matematika: És a nyolcadik napon levezeté az Ur a kép-leteket.
Népgazdasági tervezés: Több pont, mint kolbász.
Tudományos szocializmus: Történelmi fejtegetés a baloldallal jobboldalának szélső közepéről.
Számvitel: Barangolás az akasztófák árnyékában.
Elmélettörténet: Fehér könyv a polgári közgazdászok rémtetteiről.

Variációk egy témára

Csak egy kettest...

Csak egy csókot...!